

**JURAJ TURZO
A
EURÓPSKE KULTÚRNE
DEDIČSTVO**

1567 - 2017

GEORGIUS THURZO DE BETHLEMFALVA COMES DE ARWA
EIVSDEMQ. COM. SUP. AC PERP. COM. DAP. REG. HUNG. MAGR. S. C. M. C.
Julius fulgens sacrae THURZO. corona.
COMITIS antiquae gloria, sacrae Domus.
omnino re notur et Orbi.
COMITIS ora tuum.

450. výročie narodenia
Juraja Thurza

Juraj Turzo

uhorský palatín, šľachtic, krajinský hodnostár

* 2. septembra 1567 na Hrade Lietava

† 24. 12. 1616 Bytča

Pôsobenie

Od **1585** oravský dedičný župan

Od **1598** kráľovský radca

Od **1599** hlavný kráľovský pohárnik a hlavný stolník

Od **1601** kapitán preddunajského vojska a súčasne
hlavný veliteľ novozámockej posádky **1606** gróf

1609 palatín

A photograph of the ruins of Lietavský hrad, a medieval castle, perched on a rocky hill. The ruins are made of light-colored stone and feature several towers and arched openings. The hill is covered in a dense forest of green trees. In the foreground, there is a grassy field with a few utility poles. The sky is blue with some light clouds. A speech bubble is overlaid on the right side of the image, containing text in blue.

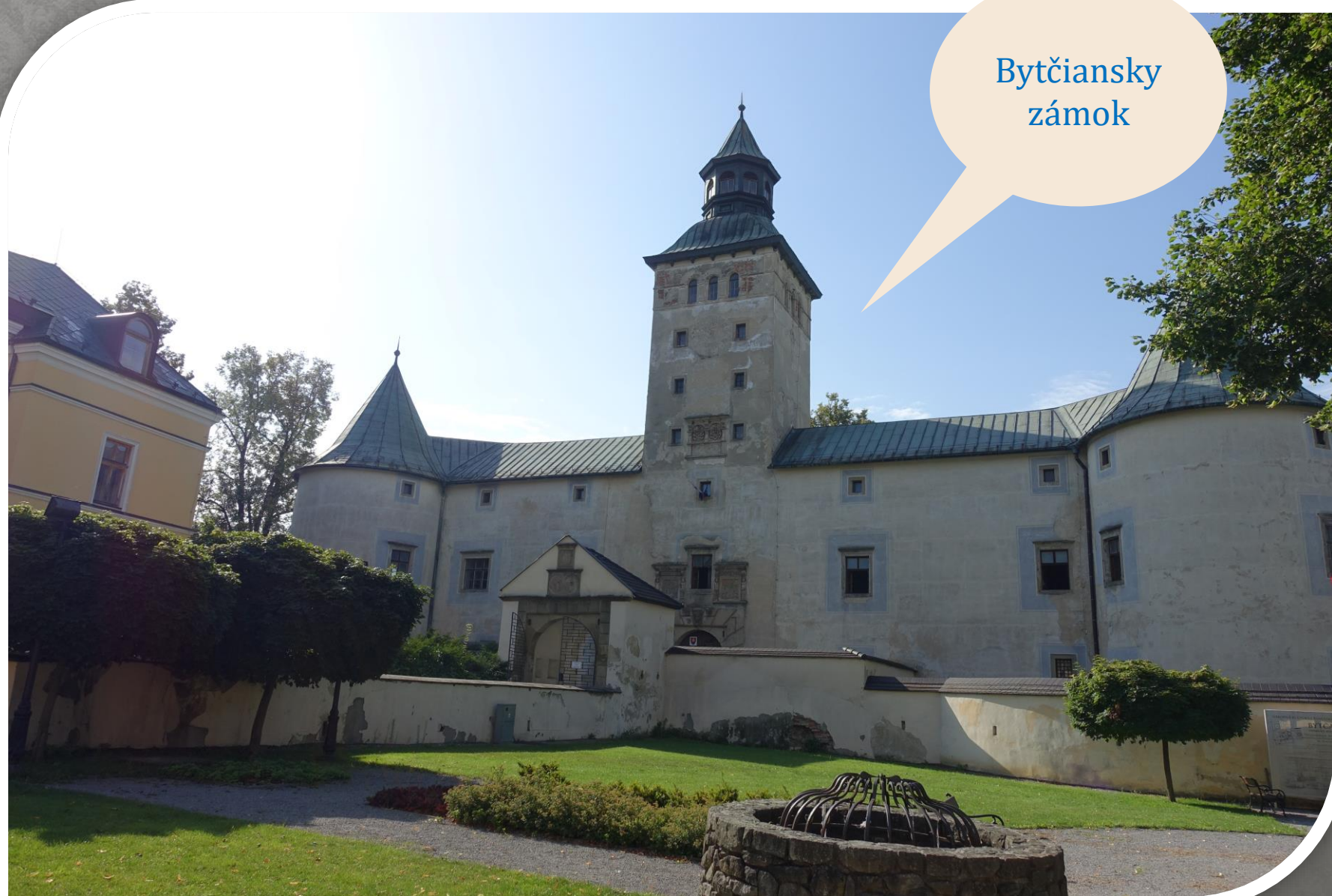
Lietava, Lietavský hrad,
prvá písomná zmienka
1318

František Turzo a
Katarína Zrínska

deti:

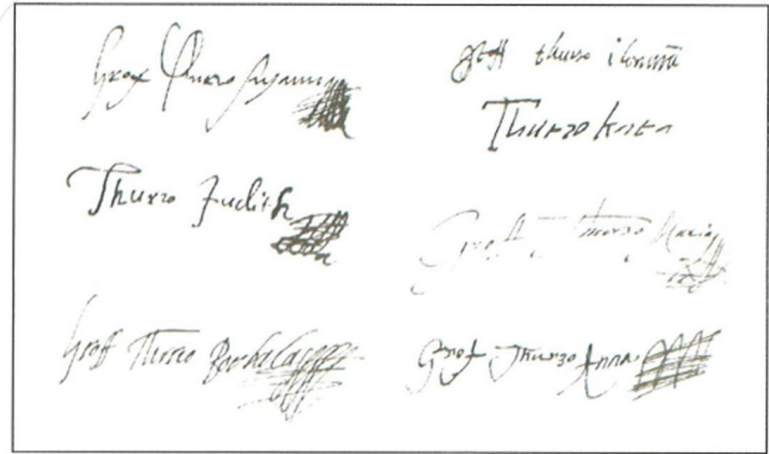
Anna (1565)
Juraj (1567)
František (1570)
Uršula (1570)
Katarína (1571)

Bytčiansky
zámok

Najstaršia dcéra Juraja Thurzu Zuzana od jeho prvej manželky Žofie Forgáčovej

Podpisy dcér Juraja Turza

- prvou manželkou Juraja Turzu bola Žofia Forgáčová, mali spolu 3 deti
- druhou manželkou Juraja Turzu bola Alžbetou Czoborová, mali spolu 5 dcér a jedného syna, za 24 rokov manželstva si napísali viac ako 1000 strán listov

Oravský hrad

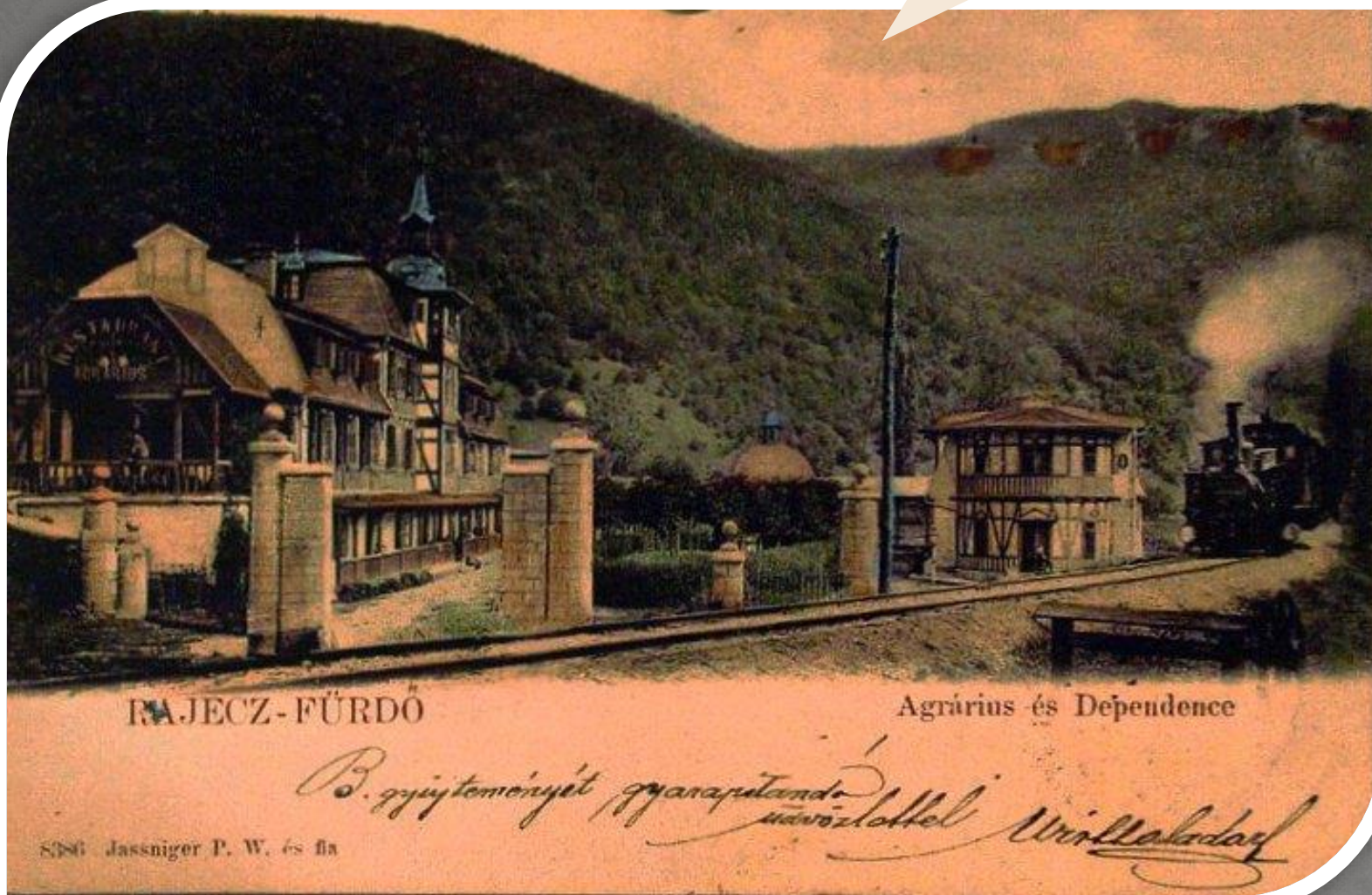
Oravský hrad, kedysi sídlo Oravskej župy, vznikol v 13.-tom storočí na mieste staršieho osídlenia pochádzajúceho asi z rozhrania letopočtov. Prvá písomná historická zmienka pochádza z roku 1267. O dnešný vzhľad sa postarali Thurzovci, ktorých stavebná obnova hrad zaradila medzi významné stavby renesančného obdobia.

Lietavský hrad

Lietavský hrad začiatkom 16. storočia získal Mikuláš Kostka, ktorého dcéru Barboru si vzal za manželku František Turzo. Thurzovci v druhej polovici 16. storočia hrad podstatne rozšírili a opevnili. Vybudovali renesančné opevnenie druhého predhradia, postavili rozmerný polkruhový bastión a zvýšili aj múry vnútorného hradu. V prvej polovici 17. storočia si hrad a panstvo rozdelili dcéry Juraja Thurzu, čo bolo začiatkom jeho záhuby.

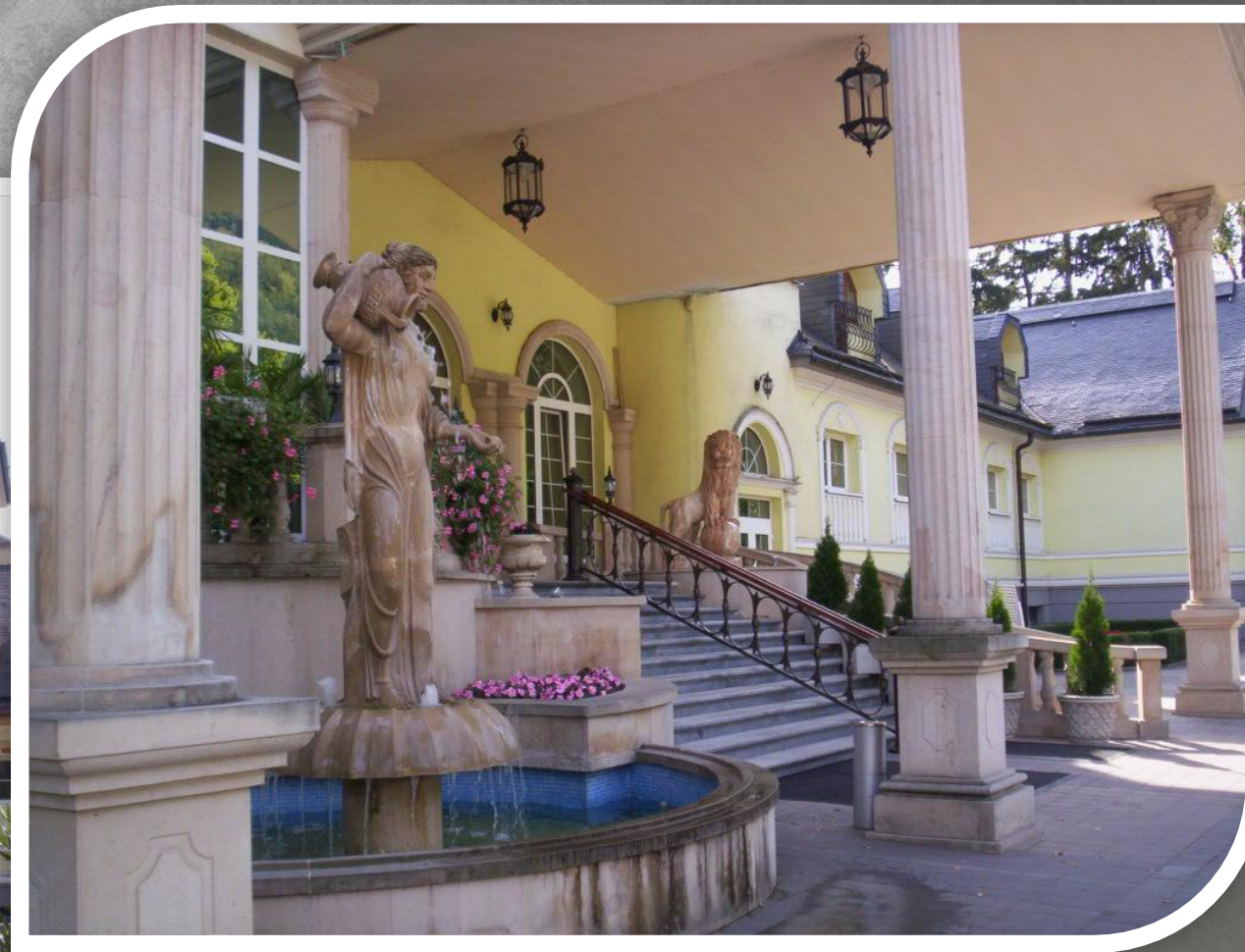

Rajecké Teplice, 1883

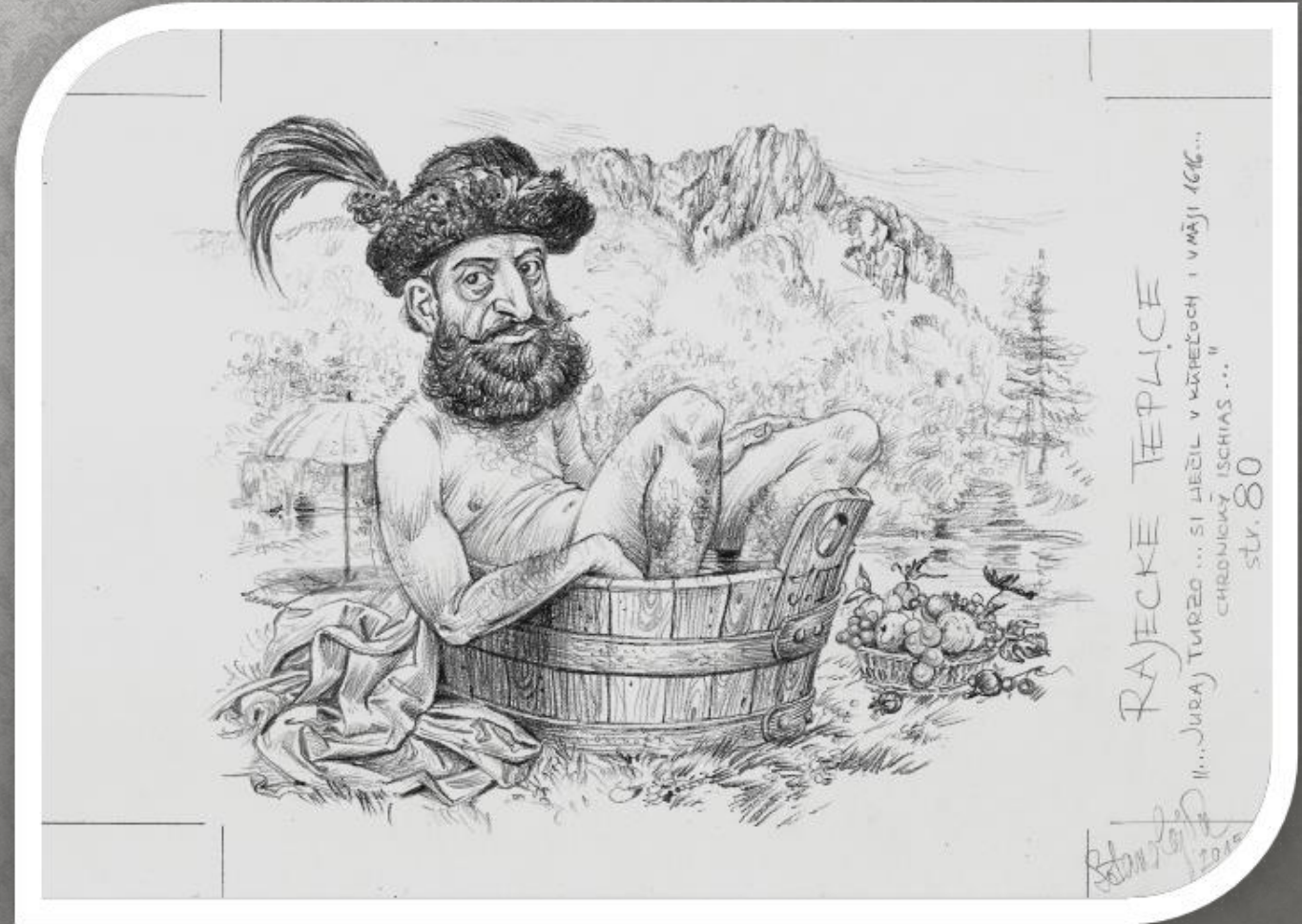
Začiatkom 17. storočia (1610) sa začína stavba panského domu a koncom 18. storočia nová výstavba kúpeľov **Rajecké Teplice**, ktoré s veľkou obľubou využíval i panovníkov palatín **Juraj Turzo**, o čom je písomný doklad z roku 1604. Palatín Juraj Turzo dal postaviť murovaný dom so šiestimi izbami.

Rajecké Teplice,
súčasná podoba kúpeľov Aphrodite

Ilustrácia z knihy Povesti o slovenských liečivých prameňoch a kúpeľoch, od akad. mal. Stanislava Lajdu

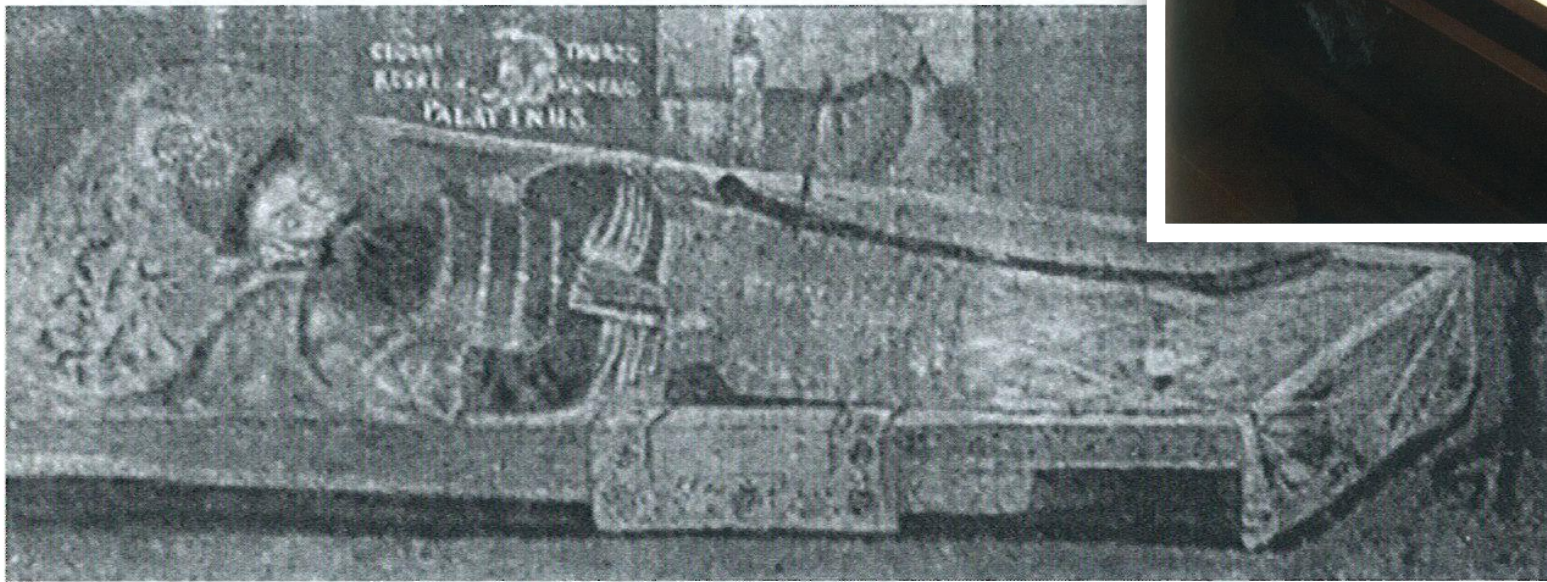
Peter Pázmány

Arcibiskup a neskorší kardinál Peter Pázmány, zakladateľ univerzity v Trnave a Pazmanea vo Viedni pre výchovu kňazov, v priebehu roka 1616 dva razy navštívil ťažko chorého Thurzu v Bytči, naposledy 5. decembra

Juraj Turzo zomrel
24.12. 1616 v Bytči

Pohrebne rúcho
Juraja Turzu uložené
na Oravskom hrade

Mŕtve telo palatína uložili najprv do otvorenej drevenej rakvy

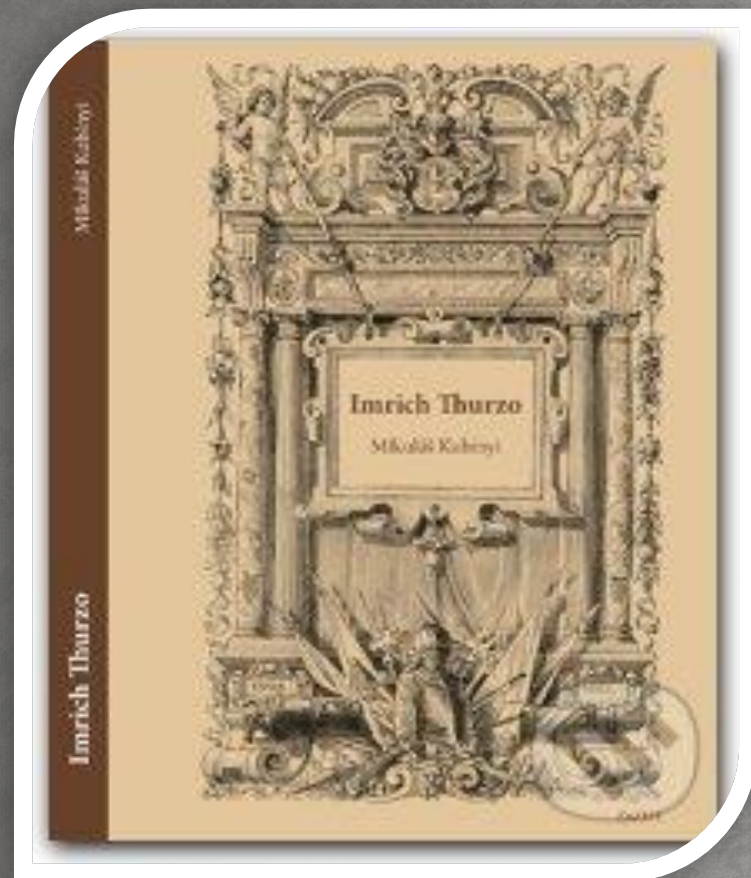
Pre autentickosť a jeho unikátnosť tento dokument uvádzame tak, ako bol napísaný.¹⁴⁸ Pohrebný sprievod tvorili:

1. Bytčianski a rajeckí študenti s krížom a k nim patriacimi kazateľmi.
2. Dvadsať žobrákov, odetých do čiernych šiat.¹⁴⁹

Pohrebný poriadok, uložený v Štátnom archíve v Bytči

3. Bytčianske a rajecké cechy s horiacimi fakľami.
4. Šesť trubačov v čiernych šatách, takisto aj bubeník. Po nich sa poniesie krajinská zástava, ktorú podrží Ladislav Horváth, sediac na koni, ktorého poskytol pán Illésházy a ktorý bude mať postriebrené a pozlátené postroje. Po ňom budú nasledovať jazdci v počte 100, v štvorstupe (štyria v rade), odetí do čiernych šiat, na kopiji budú mať čiernu stuhu, ktorí keď prídu k chrámu, vytvoria dvojrad a počkajú na koniec sprievodu.
5. Predstavitelia (vyslanci) miest s horiacimi fakľami.
6. Urodzení páni zo stolíc s horiacimi fakľami.
7. Kapitáni pohraničných hradov s horiacimi fakľami.
8. Žilinskí študenti s kazateľmi a fakľami.
9. Veľkomožní páni, hlavní župani, grófi.
10. Pozlátené ostrohy poniesie Štefan Sibrik, odetý v smútočnom šate.
11. Pozlátený paloš poniesie pán Herman.
12. Žezlo poniesie pán Pavol Farkas.
13. Pozlátený šišak, zdobený pštrosími perami, poniesie pán František Tany.
14. Z dreva vyrezávaný okrúhly pozlátený erb poniesú pán Esterházy a Melichar Szentiványi.
15. Pavol Balogh v železnom brnení na koni s pozláteným postrojom.
16. Starú čiernu, pozlátenými literami popísanú zástavu nebohého pána poniesie pán Zoltán.
17. Koňa, potiahnutého čiernym zamatom, na ňom štyri prišité pozlátené erby, povedie peši Mikuláš Polian, odetý smútočne.¹⁵⁰
18. Čiernu, smútočnú zástavu poniesie pán Armpruster.
19. Iného koňa potiahnutého čiernym súknom povedie peši František Kis. Na súkno budú prišité štyri nepozlátené erby.

18. Po tomto 24 na to určených čierno odetých osôb, ako sú Mussinsky, Nyéky, Deső, Márkus, Kubínyi, Thedy atď., poniesie rakvu.
 19. Okolo rakvy z oboch strán budú kráčať traja a traja mužskí členovia rodiny s horiacou fakľou v ruke, pri nich ostatní.
 20. Mladý pán¹⁵¹ pôjde pred rakvou, po jeho boku z oboch strán bude po jednom z mužských príbuzných.
 21. Paniu¹⁵² budú držať dvaja z mužských príbuzných. Po nej bude kráčať stará pani, manželka Michala Czobora, pani Jakušičová, Erdődyová, Illésházyová, grófka Mária Thurzová, grófka Katarína Thurzová, grófka Anna Thurzová a pani Ghycziová. Po nich ostatné urodzené panie a slečny z rodinného príbuzenstva.
 22. Po nich peši nebohého pána, v jednom rade vždy ôsmi.
 23. Služobníctvo domáce, ako aj služobníctvo došlých pánov.
 24. Obyvatelia mestečka Bytče.
 25. Kým sprievod pôjde, musí sa zvoniť.
 26. Keď s rakvou prídu do kostola, položí sa do sanktuária, okolo rakvy bude horieť 8 bielych svietnikov. Veľký oltár treba potiahnuť čiernym zamatom, na ktorý sa zavesia erby. Takisto treba potiahnuť čiernym zamatom celé sanktuárium, ako aj kazateľnicu.
 27. Zbrane, zástavy, šišak, paloš a ostrohy nech držia okolo rakvy zatiaľ, kým orácia a predikácia sa neukončí.
 28. Orácia sa skončí.
 29. Po tomto budú kázne v maďarčine a v slovenčine tak v kostole, ako aj z okna školy.
- Po smútočných obradoch, ktoré celebroid podľa zvyklostí evanjelickej cirkvi Izák Abrahamides, superintendent pre Bratislavskú, Nitriansku a Tekovskú župu sídliači v Bojniciach, cínová rakvu s nebohým palatínom uložili do krypty bytčianskeho kostola.

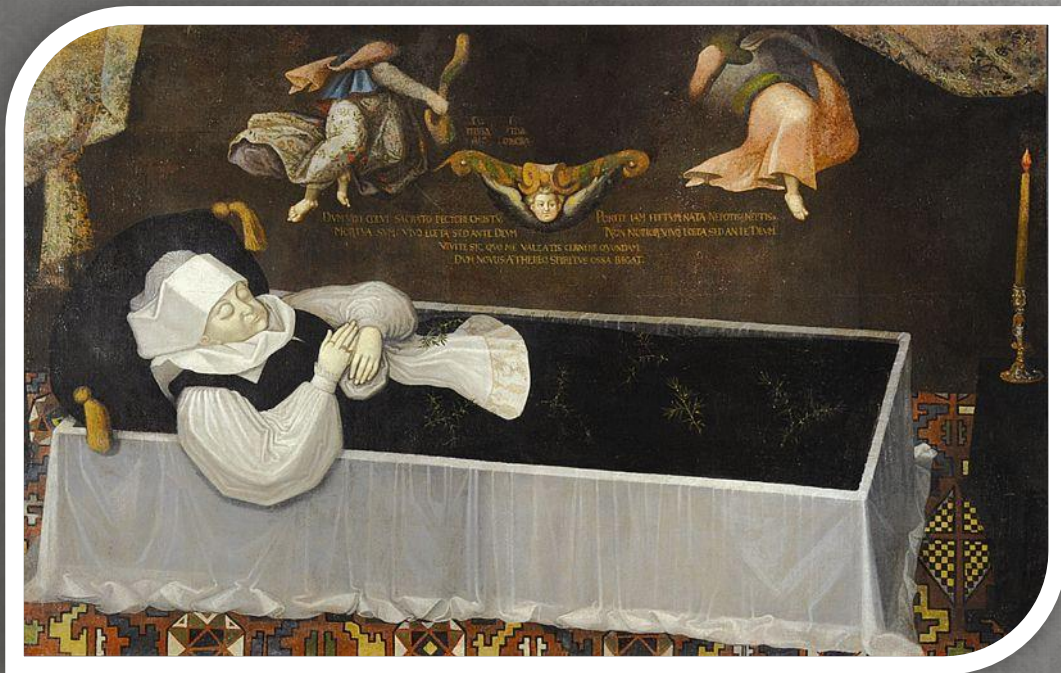

Imrich Turzo

- [11. september 1598, Bytča](#) – † [19. október 1621, Mikulov](#)
- bol uhorský šľachtic, oravský župan, kráľovský tabulárny sudca.
- bol synom grófkyni [Alžbety Cobarovej](#) a [Juraja Turza](#), ktorý bol v rokoch [1608](#) – [1616](#) uhorským palatínom

Comes Emericus Thurzo.

Podpis Imricha Thurzu

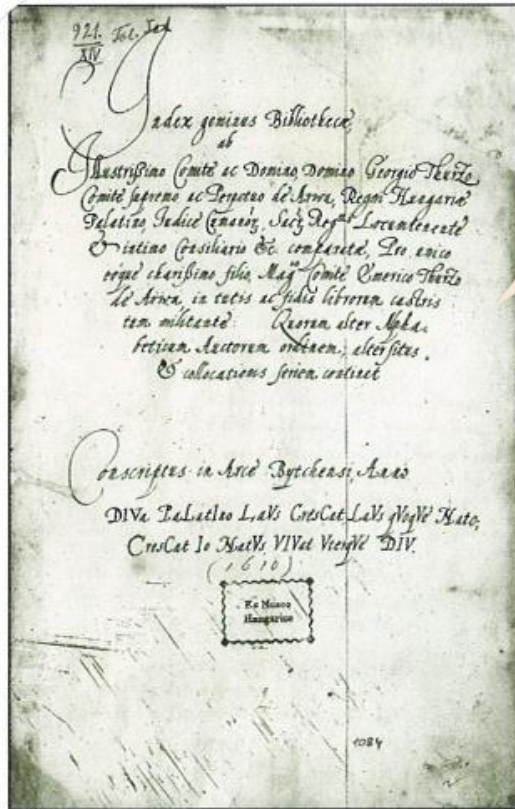
Thurzovská krypta bola podľa všetkého vybudovaná na Oravskom hrade už v roku 1617. Juraj Thurzo zomrel 24. decembra 1616 v bytčianskom zámku a bol pôvodne pochovaný 19. februára 1617 v kostole v Bytči. Vdova Alžbeta Czoborová sa však z praktických dôvodov rozhodla v roku 1621 preniesť pozostatky manžela na oveľa bezpečnejší Oravský hrad. Neskôr do rodovej hrobky pribudol ich syn Imrich, samotná Alžbeta Czoborová, ich dcéra Anna Szunyoghová a niekoľko ďalších osôb.

Náročný epitaf palatína v kaplnke Oravského hradu

Oravský hrad,
Kaplnka sv. Michala sa stala
21. 8. 2006
vítazom súťaže
„KULTÚRNA PAMIATKA
ROKA“
v kategórii reštaurovanie
hnutelnej alebo nehnuteľnej
národnej
kultúrnej pamiatky.

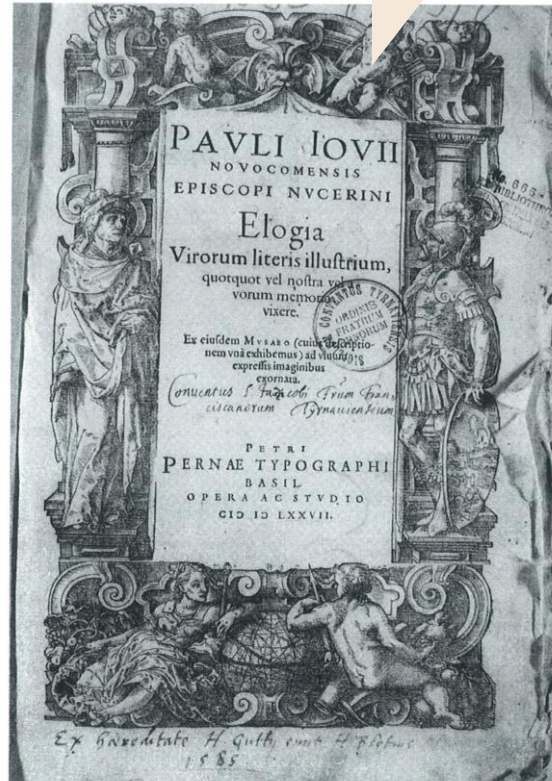
**V kaplnke uvidíte dvojicu krýpt:
Thurzovskú a Henkelovskú, obidve
zo 17. storočia, prístenný epitaf na
oslavu osobnosti Juraja Thurzu,
posmrtné portréty Juraja Thurzu a
Alžbety Czoborovej, posmrtné štíty,
krstiteľnicu, kazateľnicu,
reprodukciiu
pôvodného protestantského oltára,
drevenú emporu.**

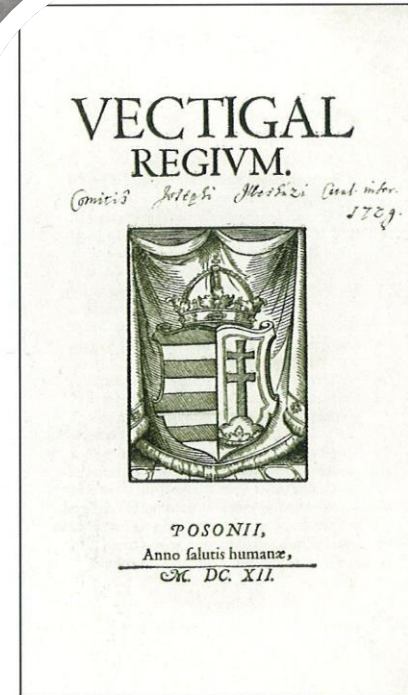
Katalóg knižnice
palatína Juraja
Turzu

7. KATALÓG KNIŽNICE PALATÍNA JURAJA
TURZU – Budapešť: MOL OL, E 554 Városi és
Kamarai iratok, Fol. Lat. 921/a, 1610
Titulná strana katalógu knižnice palatína Juraja
Turzu z roku 1611. Katalóg knižnice vyhotovil kon-
com septembra a začiatkom októbra 1611 košický
tajomník Juraja Turzu profesor Samuel Hamel.

Dielo Elogia
vivorum literis
illustriom

Dielo „Elogia virorum literis illustrium“ od P. Iovia, pôvodne z palatínovej knižnice,
sa dostalo do knižnice františkánskeho rádu v Trnave z pozostalosti H. Gutha. Slo-
venská národná knižnica, Martin

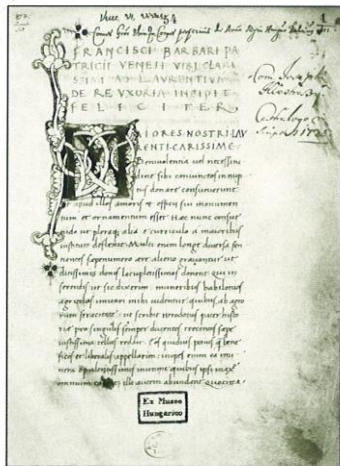

24. VECTIGAL regium. Posonii, 1612. 4° – Buda-
pešť: OSZK RMK II 349
Vectigal regium bol cenovým kráľovským súpisom
o odvádzaní tridsiatku, určený pre sudcov, obchod-
níkov, komisárov i magnátov, ktorý platil v celom
Uhorsku. Vyšiel roku 1612 v Bratislave v počte 30
exemplárov. Na titulnom liste je medirytinový erb
kráľa Mateja II. (1608 – 1619) a na konci vydania
sa nachádza aj kráľovský podpis. Tento úradný
dokument sa do ilešháziovskej knižnice dostal
z turzovskej zbierky. Na titulnom liste sa zachova-
li posesorské záznamy oboch vlastníkov, na väzbe
supralibros *CGTRHP 1611*, titulný list nesie pod-
pis Jozefa Ilešháziho *Comitis Josephi Illésbázi Cat.
Inscript. 1729* a príslušnosť tlače k ilešháziovskej
knižnici dokumentuje aj vlepový exlibris *Illésbá-
zianae Bibliothecae Dubniczensis*.

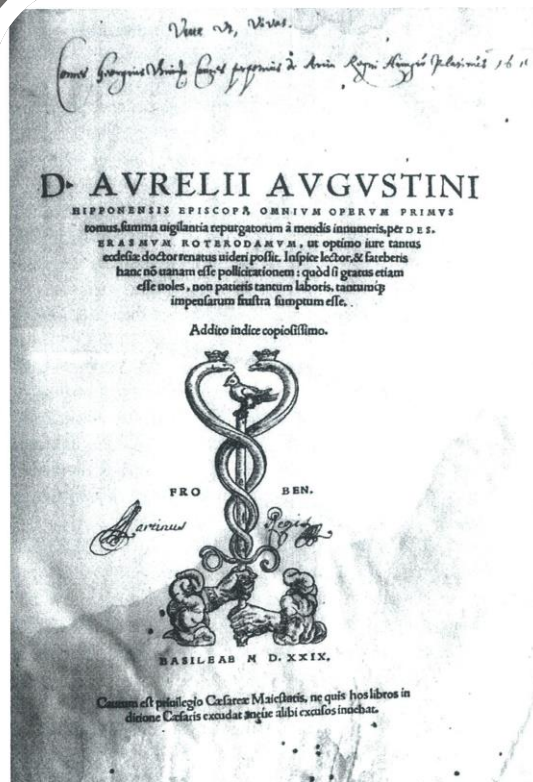

25. KNIŽNICA Juraja Turzu v Bytči – Bytča: Štát-
ny oblastný archív
Skríňa umiestnená vo výreze múru v pracovni Jura-
ja Turzu, kde sa uchovávali vzácne tlače a listiny.
Pracovne Juraja Turzu sa nachádzali v juhozápadnej
rotunde Bytčianskeho kaštieľa, kde bola pravdepod-
obne umiestnená aj knižnica Juraja Turzu.

Knižnica

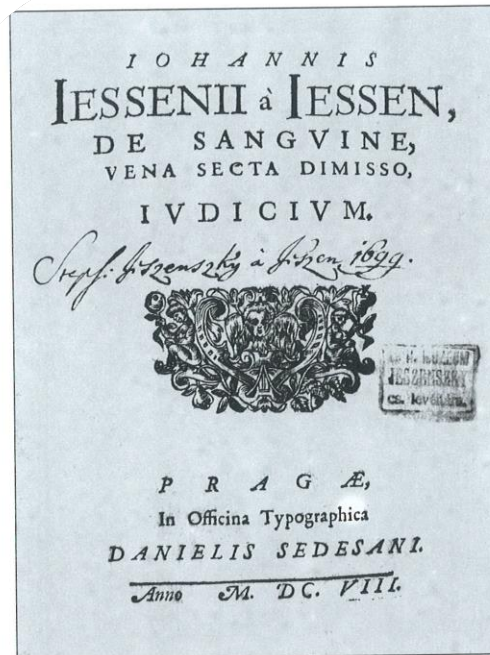

8. BARBARO, Francesco: *De uxoria*. Rukopis, 2. pol. 15. storočia – Budapešť: OSZK Cod. Lat. 294
 Traktát o povinnostiach manželky napísal benátsky patricij a humanista Francesco Barbaro (1390 – 1455) v druhej polovici 15. storočia a venoval ho svojmu priateľovi Laurentiovi pri príležitosti jeho svadby. K traktátu je pripojený kritický list adresovaný fyzikusovi N. Leonardovi od Pietra Paola Vergeria, humanistu, historika, právnika a lekára, pochádzajúceho z Kopera (Slovinsko), ktorý pôsobil aj ako vychovávateľ ostrihomského arcibiskupa Jána zo Zredny. Pergamenový rukopis s renesančnou výzdobou poslal Jurajovi Turzovi roku 1611 kaločský biskup Demeter Nápradi po svojej návšteve v Bytči, vediac, že sa v turzovskej knižnici tento spis nenachádza. Knihu s venovaním *Illustrissimi... domini Comitis Georgij Thurzo de Bethlehemfalva. Regni Hungariae Palatini... Bibliothecae Bitsensium Inscriptis Demetrius Napragi Archiep. Colonicensis... Anno Dni MDCXI*, ktoré bolo napísané na voľnom liste, spolu so sprievodným listom do Bytče priviezol posol D. Nápradiho. (List D. Nápradiho Jurajovi Turzovi z roku 1611 je uložený v Magyar Országos Levéltár v Budapešti, E 196 Acta publica, 16 cs. 81, č. 21). Vzácný rukopis sa neskôr stal na základe rodinných vzťahov Turzovcov s Illesháziovcami súčasťou rodovej knižnice Illesháziovcov v Dubnici nad Váhom a svojím autogramom ju v 18. storočí označil Jozef Illesházi (1700 – 1766) *Comitis Josephi Illesbazzy Cathalogo inscriptus 1728*. Na pridoťi tohto kódexu je zároveň umiestnený tlačný exlibris *Illesbazianae Bibliothecae Dubnicensis*.

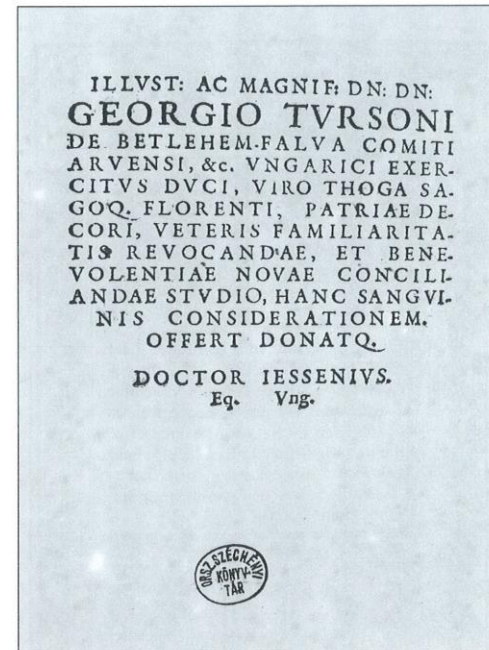

Ďalšie dielo z palatínovej knižnice, vydané v Bazileji roku 1529. V hornej časti titulného listu pôvodný rukopis Juraja Thurzo. Slovenská národná knižnica, Martin

Diela z palatínovej knižnice

Titulný list diela:
 JESSENIUS, Ján: *De Sangvine Vena Secta Dimisso*. Praage, 1618. 4°. (Budapest, Országos Széchényi Könyvtár – RMK III.1035 2.ex.)

Tlačené venovanie Jána Jesenia adresované Jurajovi Turzovi na rube titulného listu diela:
 JESSENIUS, Ján: *De Sangvine Vena Secta Dimisso*. Praage, 1618. 4°. (Budapest, Országos Széchényi Könyvtár – RMK III.1035 2.ex.)

Kaštieľ v
Dubnici nad Váhom

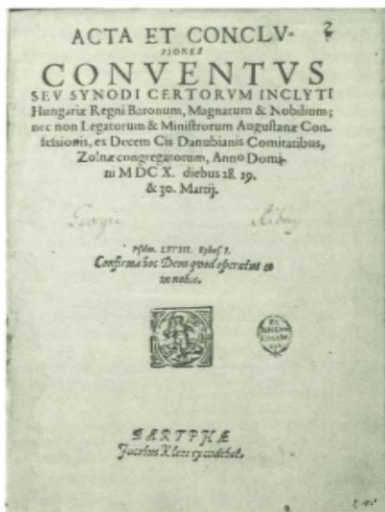
15. DUBNICA NAD VÁHOM

Obec Dubnica nad Váhom bola od roku 1586 súčasťou ilešháziovského panstva. V polovici 17. storočia Gašpar Ilešházi (1593 – 1648) dal tu postaviť rozsiahly renesančný kaštieľ ako typické šľachtické sídlo určené pre pohodlný a zároveň aj rušný kultúrno-spoločenský život majiteľov. Do Dubnického kaštieľa sa Ilešháziovci presťahovali z Trenčianskeho hradu v sedemdesiatych rokoch 17. storočia, keď Juraj Ilešházi (1625 – 1689) dal kaštieľ opraviť a zariadiť. Kaštieľ bol v rokoch 1719 – 1720 zbarokizovaný. Pri kaštieli bol vybudovaný rozsiahly francúzsky a potom anglický park. V polovici 18. storočia majitelia založili unikátnu oranžériu s teplomilnými subtropickými rastlinami. V prvej polovici 19. storočia rod vymrel a posledný mužský potomok Štefan II. Ilešházi (1762 – 1838) časť panstva s Dubnickým kaštieľom predal gréckemu barónovi J. Sinovi. Rozsiahlu knižnicu, uloženú v Dubnickom kaštieli, ktorá reprezentovala vysokú kultúrnu úroveň Ilešháziovcov, daroval Széchényiho knižnici v Budapešti.

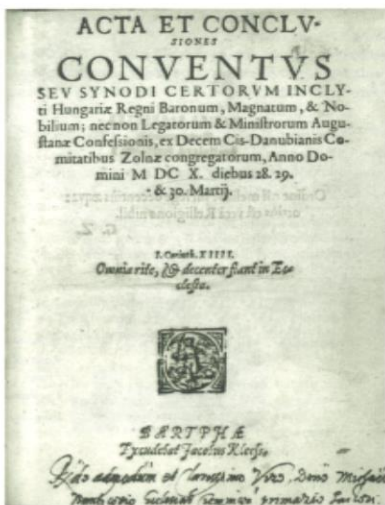
Cirkevný snem,
stretnutie 26 zástupcov evanjelických
cirkevných zborov z desiatich
takzvaných preddunajských žúp,
jedného z Viedne a jedenástich z
Nemecka za hojnej účasti magnátov a
zemanov, sa označuje ako
žilinská synoda.

Do žilinského farského kostola ju
zvolal palatín Juraj Turzo,
najvýznamnejší predstaviteľ
luteránskej aristokracie Slovenska,
považovaný za laickú hlavu
slovenských luteránov.

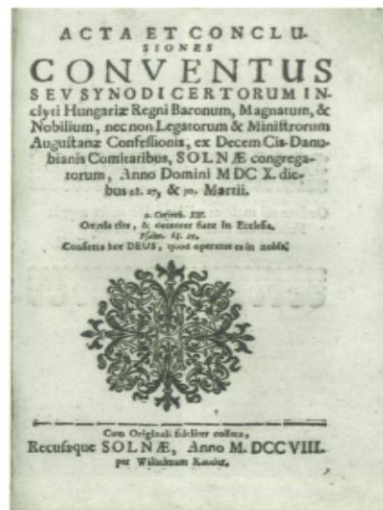
Prvé vydanie
Aktov a záverov –
Zákonov a ustanovení
Žilinskej synody
z roku 1610
Bardejov, okolo roku
1610

Budapešť,
Národná (Széchényiho)/
knížnica,
Pôvodne v knižnici
Jur Ribaya,
slovenského ev. a. v.
kníaza a bibliografa

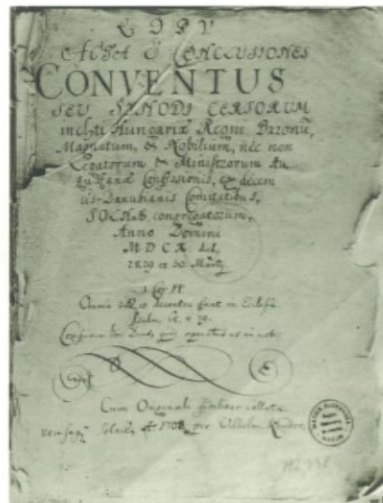
Druhé vydanie
Aktov a záverov –
Zákonov a ustanovení
Žilinskej synody
z roku 1610
Bardejov, okolo roku
1610

Martin,
Slovenská národná
knížnica

Tretie vydanie
Aktov a záverov –
Zákonov a ustanovení
Žilinskej synody
z roku 1610
Žilina, 1708

Bratislava,
Lyceálna knižnica

Tretie vydanie
Aktov a záverov –
Zákonov a ustanovení
Žilinskej synody
z roku 1610
Žilina, 1708
Rukopisný odpis

Martin,
Slovenská národná
knížnica

rôzne vydania
Aktov a Záverov
Žilinskej synody

Latinský text na tabuli hovorí:

D. O. M. (= Deo Optimo Maximo)

Aedes sacra circa 1300 dicata Beatae Mariae Virginis exstitit, 1540 in fortalicium conversa, 1583 cultui Divino restituta, 1586 honori Sanctissimae Trinitatis consecrata, 1595 sectariis tradita, 1610 synodo protestantium inservivit, a 1673 catholica, 1678 igne absumta restaurata, 1705 a protestantibus occupata, 1708 catholicis restituta, 1848 incinerata, ruinata, ope natorum Solnensium Georgii Budatinszky, praepositi maioris Neosoliensis, Georgii Tvrdy, abbatis canonici Nitriensis, 1869 reconstructa consecrata, 1886 saevientibus flammis tectis orbata, 1890 beneficentia Augustini Roskoványi, Episcopi Nitriensis, favore Patronatus, piis oblatis fidelium aliorumque interne, externe decorata.

Preklad do slovenčiny je asi takýto:

Bohu najlepšiemu najvyššiemu

Posvätná budova (kostol) zasvätená Blahoslavenej Panne Márii bola postavená okolo (roku) 1300, (roku) 1540 zmenená na pevnosť, (roku) 1583 prinavrátená na bohoslužobné obrady, (roku) 1586 zasvätená Najsvätejšej Trojici, (roku) 1595 sektárom odovzdaná, (roku) 1610 slúžila protestantskej synode, od (roku) 1673 katolícka, (roku) 1678 po zničení ohňom obnovená, (roku) 1705 protestantmi zabraná, (roku) 1708 katolíkom prinavrátená, (roku) 1848 vyhorená, zrúcaná, pomocou rodených Žilinčanov Juraja Budatinského, veľprepošta banskobystrického, Juraja Tvrdeho, opáta kanonika nitrianskeho, (roku) 1869 renovovaná (a) posvätená, (roku) 1886 zúriacimi plameňmi pozbavená strechy, (roku) 1890 dobročinnosťou Augustína Roškovániho, biskupa nitrianskeho, podporou patronátu, zbožnými darmi ostatných veriacich zvnútra i zvonka ozdobená.

Pamätná tabuľa osadená v interiéri Evanjelického kostola v Žiline venovaná 350. výročiu Žilinskej synody.

"Pri 350. výročí Žilinskej synody zasadajúcej v dňoch 28. - 30. marca 1610 v Žiline terajšom rím. kat. farskom kostole pod predsedníctvom vzácneho evanjelického muža palatína Juraja Thurzu, ktorá dala pevné zriadenie našej ev. cirkvi a.v. cirkvi na ktorej boli vyvolení prví traja slovenskí ev. a.v. superintendenti - biskupi, Eliáš Láni, ev. farár v Bytči, Samuel Melík, ev. farár v Brezne, Izák Abrahamides ev. farár v Bojniciach. S vďačnou úctou dala zhotoviť Ev. a.v. generálna cirkev Turčiansky seniorát a Ev. a.v. cirkevný sbor v Žiline. V marci 1960."

POTVRDÍZ BOŽE COŽ JSI MEDZI NAMI VZDELAL
1610. 30. 3.

PRI 350. VÝROČÍ
ŽILINSKEJ SYNODY

ZASADAJÚCEJ V DŇOCH 28. - 30. MARCA 1610 V ŽILINE V TERAJŠOM RÍMSKOKAT.
FARSKOM KOSTOLE. POD PREDSEDNÍCTVOM VZÁČNEHO EVANJELICKÉHO MUŽA
PALATINA JURAJA THURZU, KTORÁ DALA PEVNÉ ZRIADENIE NAŠEJ
EV. A.V. CIRKVI NA KTOREJ BOLI VYVOLENÍ PRVÍ TRAJA SLOVENSKÍ
EV. A.V. SUPERINTENDENTI - BISKUPI:

ELIÁŠ LÁNI, EV. FARÁR V BYTČI
SAMUEL MELÍK, EV. FARÁR V BREZNE A
IZÁK ABRAHAMIDES, EV. FARÁR V BOJNICIACH

S VĎAČNOU ÚCTOU DALA ZHOTOVÍť

EV. A.V. GENERALNA CIRKEV
TURČIANSKY SENIORÁT
V MARCI 1960. EV. A.V. CIRKEVNÝ SBOR V ŽILINE

„Potvrď, Bože, čo si vykonal pre nás.“ Žalm 68, 29b

ŽILINSKÁ SYNODA

1610 – 2010

400. výročie konania Žilinskej synody

Program
29. – 30. 6. 2010
Teologická vedecko-historická konferencia

1. – 2. 7. 2010
Zasadnutie Synody ECAV na Slovensku
Duchovné hodnoty pre dnešok

2. – 4. 7. 2010
II. evanjelické cirkevné dni

Duchovné podujatia
služby Božie, Večera Pánova, biblická hodina, deťská beseda, detské a mládežnícke fóra
Kultúrne podujatia
výstavy, koncerty, artistické a športové podujatia
Športové podujatia
výlety, rekreačné tábory, športové aktivity

Odhalenie tabule, Štátny archív Bytča, 2010

Miloš Klátik,
generálny biskup
Evanjelickej cirkvi a.v.
na Slovensku.

kresby od akad. mal.
Stanislava Lajdu

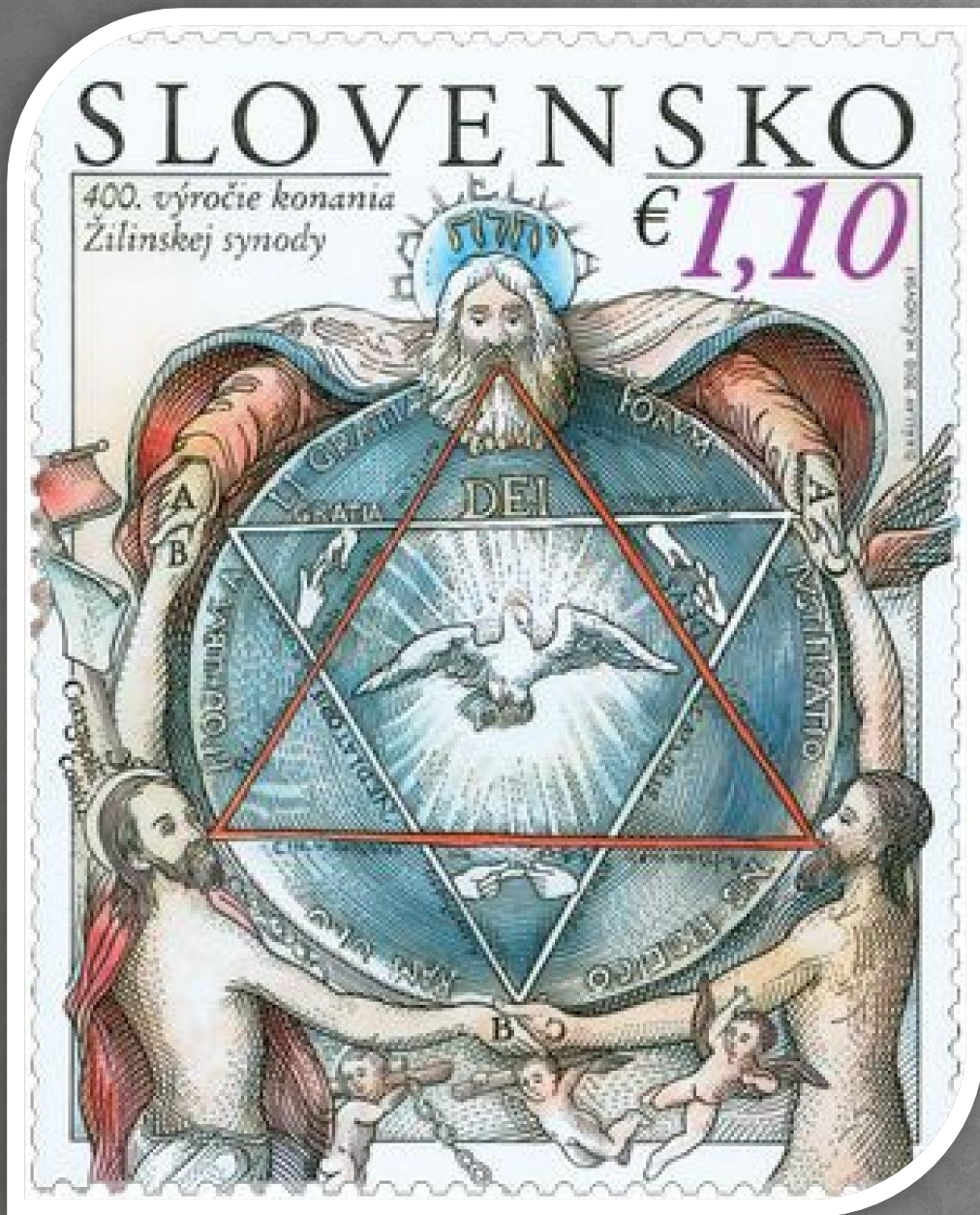
„Potvrď, Bože, čo si vykonal pre nás.“ Z 68, 29b

Palatínovi Jurajovi Turzovi
a
superintendentovi Eliášovi Lánimu,

ústredným osobnostiam Žilinskej synody,
ktorá dala pevné zriadenie Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania
na území Slovenska.

S vdakou a úctou pri 400. výročí jej konania

Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku, júl 2010

Poštová známka vydaná pri príležitosti
400. výročia Žilinskej synody,
Celinova obálka v hodnote 0,40 centov

Titulný list

AKTY A ZÁVERY
ZÁKONY
A
USTANOVENIA
Žilinskej
synody

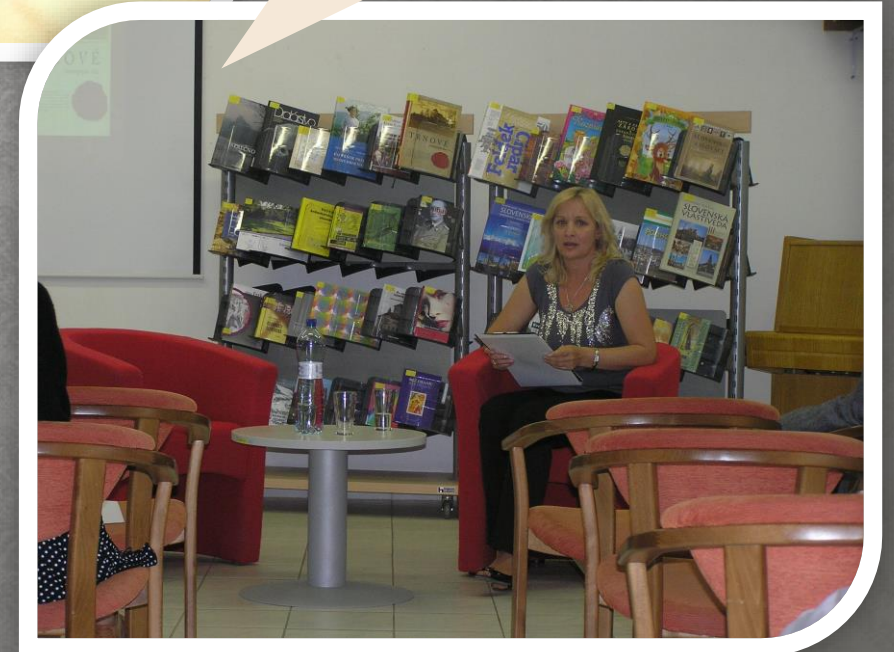

SLOVENSKÁ
NÁRODNÁ
KNIŽNICA
2010

Bibliotéka-
pedagogika, knižný
veľtrh r. 2012

Kniha Horného Považia,
čitateľská súťaž, 2010,
2. miesto v kategórii
odborná literatúra

AKTY A ZÁVERY
Z ÁKONY
A
USTANOVENIA
Žilinskej synody
z roku
1610

*Diplomatický prepis
latinského originálu*

NOS COMES GEORGIUS THVRZO DE BETH,,
lenffalwa, Regni Hungariae Palatinus, Judex Cuma,,
norum nec non de Arwa, eiusdemque Comitatus Supremus
et Perpetuus Comes, Sacrae Regiae Maiestatis Consiliarius
et per Hungariam Locumtenens etc: Petrus de Rewa
Comes Comitatus Thuroczensis, Magister Curiae, et Consiliarius
Sacrae Regiae Maiestatis, ac Sacrae Regni Hungariae coronae conservator:
Andreas Osztrozith de Ghiletincz, et in Ilawa, Moijses
Szwiniogh de Jeszenicze et in Budiatin: Andreas Jakw,,
sith de Orbowa, et in Oroszlankeö, Benedictus Poghrani,
Martinus Beniczki Vicepalatinus Regni Hungariae, Theodo,,
sius Sirmiensis de Szwlów, Tabulae Sacrae Regiae Maiestatis
Assessor, et Georgius Lehotski Trinchiniensis, Jeroslaus
Zmeskall de Domanowecz, et Caspar Ocskaj Nitriensis, Joan,,
nes Majjtini, et Martinus Bossani Barsiensis, Joannes Ruttkai,
et Nicolaus Trnowski Thuroczensis, Benedictus Giwrkij, et
Nicolaus Benkowitz Soliensis, Benedictus Pongracz et Michael
Okolichnaj Liptoviensis, ac Joannes David de S. Peter Aruensis
Comitatum: Item Rudolphus Mauroch et Martinus Ke,,
szlerus Poseniensis, ac Joannes Sturmnius Modrensis liberarum
Ciuitatum Regiarum Legati. Nec non Magister Simon Heuchelin
Euangelicae Ecclesiae Poseniensis Pastor, Florianus Duchon, Spect.
ac Mag: dominae Catharinae Palffy Relictae Illustrissimi olim domini Stephani
Illieshazi Regni Hungariae Palatini etc.: Aulicus Concionator ex
Poseniensi donorum, ministrorum submontanorum: Joannes Fabricius Sz.
Mihali Galgoczensis, et Martinus Szkacsani Pösteniensis, Balthasar
Veterisoliensis Semptensis, Joannes Zubeniczius Zelensis, Joannes
Poniczenus Czejtensis, Bereniczensis etiam Contubernij, et Praepositi
Wijheliensis nominibus et in personis, et Zacharias Casparides, Losse,,
tensis, Similiter ex Nitriensi Alexander Socowinus Prividiensis,
et Michael Petri Chrenowiensis, iisdem ex Nitriensi Jonas Czernak,
Caspar Fabricius Oszlanensis, Ex Barsiensis Elias Lanij Bittczensis ac
Superioris districtus Thrinzcziniensis: Samuel Paulinus Beszterczensis
et Stephanus Krusper Wijheliensis: Joannes Laszczizus Inferioris

An.31

Diplomatický prepis
latinského originálu

districtus Trinchiniensis, Joannes Atroppeus Cassenus Isacus Hodikus
Turnensis, Georgius Piscator Gradnensis, Paulus Szaladinus Banouiensis
Ex Thrinzcziniensis Samuel Meliküs Breznensis et Elias Tomarius
Lipcensis, Ex Soliensis Andreas Carbonarius S. Martini, et Joannes
Smiddellus S. Helenae, Ex Thuroczensis Christophorus Mazurkius
TeutoLipcensis, et Martinus Mokosinus Tplensis, Ex Liptouiensis:
ac Nicolaus Batticius Welczanensis, Ex Aruensi Comitibus, Ecclesiarum
Ministri, ac Senioris plena cum Informatione et tractandi ac conclu,,
dendi autoritate emissi: damus pro memoria Significantes tenorem
praesentium quibus expedit univiers: Quod cum nos ad Instantiam et
Comissionem eiusdem Illustrissimi domini Comitum Palatini in negotijs subnotatis
ex parte uidelicet superioris seu superindendentium legibus et Constitutio,,
nibus Regni id admittentibus in decem hisce Comitibus Cisdanubianis, in
Ecclesijs Augustanam Confessionem amplectentibus constituendorum die 29.
Mensis Martij Anno praesentis Millesimi Sexcentisimae Decimi, hic in
Oppido Solna congregati et constituti fuissimus: Totum post multas
Propositiones, et Allegationes piaie fraterne ultro citroque inter nos
factas: considerantes id et alius expedites ad praecauenda et eui,,
tanda publica dissidia quantopere opus sit ut nostra quoque religio
superiores seu superintendentes habeat: in hanc concordia et
mutuae transactionis deuenimus unionem.

Ac primo cum Decem istorum Comitatum tanta sit amplitudo ut unus
Superintendens Comode ipsis minime possit praeesse: statuimus
ut Iidem decem Comitatus in tres diuidantur partes ac totidem suo
habeant superintendentes, hoc ut Sequitur ordine. Liptouiensis
Aruensis et Trinchiniensis Reverendum dominum Eliam Lanij: Thuroczensis
Neugradiensis, Soliensis, et Hontensis similiter Reverendum dominum Samue,,
lem Melikium: Barsiensis Nitriensis, et Poseniensis tertium Reverendum
ut pote dominum Isacum Abrahamidem Praepositum Bajmoczensem
Cumque in Regno hoc non saltem Hungariae et Sclauonicae, uerum et
Germanicae nationis Ecclesiae habeantur, Statuimus ut et natio
Germanica, similiter et Hungarica, suos habeant Inspectores
Qui mutuam cum antelatis dominis superintendentibus habeant correspo,,
dentiam et ab ipsis dependentiam, et quidem pro tali Inspectore
Ecclesiarum Germanicarum in Comitatu Poseniensis Nitriensi Barsiensis
Magister Simon Heuchelin Poseniensis pro Montanis Ciuitatibus

An.32

Dominus Magister Paulus Lentius Schemniczensis pro Hungaris in
Comitatu Poseniensis Nitriensi Barsiensis, Stephanus Kwrtj Szerediensis
Ecclesiarum Ministri dicuntur et eliguntur.

Deinde ut Seniores etiam et Decani in singulis districtibus seu
diacessibus more antea solito qui nobiscum in confessione consentiunt
maneat in suo officio, qui uero certis et acidentibus de causis
officio tali ualedixerint loco talium alij eligantur: Et quidem
personae ad id aptae et idoneae doctrina pietate autoritate et uita
irreprehensibili ualentes. Quod ad punctum illum si uidelicet
unus istorum superintendentium uti singuli mortales sumus, ex hac
uita decederet, siue in alium Comitatum alterius Superintendens
inspectionis subiectum commigraret, conclusimus ut reliqui duo
Superintendentes cum praesentibus illorum quibus talis
superintendens defunctus uel alio euocatus praerant, praefixoque
et publicato inuicem communi consensu et suffragijs certo
termino alium idoneum ad tale officium eligere et constituere
possent Superintendentem.

De Stipendijs eorundem Superintendentium praeter censum Cathe,,
draticum et Aedituorum contributiones contubernia etiam, et
Comitatus praenotati requirentur, quatenus ipsi quoque ex pio
Zelo et in Ecclesiam domini eiusque Ministros affectu et liberali,,
tate aliquid certi determinant et concludant.

Jam quo ad labores et officia aliasque leges tam ipsis superatent,,
dentibus, Inspectoribus quam Senioribus et dominis Ministris latae
Eas sic limitauimus: Primo ipsimet superintendentes,
inspectores et Seniores omnimode Incumbant quatenus pura
et Orthodoxa Doctrina Vitaeque ac morum innocentia ad Regulam
per diuum Paulum Apostolum: Episcopis praescriptam (1. ad Timoth.
3) quam proxime accedere: sicut reliquis Ministris, et Gregi
lampadis instar praelucere possint: ne si secus facerent religio
nostra male audire cogatur, apsaque aduersarijs calumniandi
nos praebatur. S e c u n d o Visitent Ecclesias
quotannis cum per se quando facere poterunt tum per Seniores
suos quando uel aduersa ualetudine uel alijs in euitabilibus

An.33

AKTY A ZÁVERY ZÁKONY A USTANOVENIA Žilinskej synody z roku 1610

*Slovenský preklad
latinského originálu*

AKTY A ZÁVERY – ZÁKONY A USTANOVENIA ŽILINSKEJ SYNODY

My, gróf Juraj Turzo z Betlanoviec, palatín kráľovstva uhorského; sudca Kumánov, ako aj hlavný a dedičný župan Oravskej stolice, radca kráľovského veličenstva a uhorský miestodržiteľ atď.; Peter Révai, župan Turčianskej stolice, hlavný dvorný majster, radca posvätného kráľovského veličenstva, strážca svätej koruny kráľovstva uhorského;

Andrej Ostrožič z Giletince a Ilavy; Mojžiš Suňog z Jesenice a Budatína; Andrej Jakušič z Orbovej a Vršatca; Benedikt Pográní; Martin Benický, vicepalatín uhorského kráľovstva; Theodóz Sirmiensis zo Súľova, prisediaci tabule posvätného kráľovského veličenstva; Juraj Lehotský z Trenčianskej stolice, Hieroslav Zmeškal z Domanoviec, Gašpar Očkai z Nitrianskej stolice, Ján Majtění, Martin Bošáni z Tekovskej stolice, Ján Ruttkai a Mikuláš Tarnovský z Turčianskej stolice; Benedikt Durki a Mikuláš Benkovič zo Zvolenskej stolice; Benedikt Pongrác a Michal Okoličáni z Liptovskej stolice; ďalej Ján David zo Sv. Petra z Oravskej stolice; taktiež Rudolf Maurach a Martin Kessler z Bratislavy a Ján Sturm z Modry – vyslanci slobodných kráľovských miest; taktiež Simon Heuchelin – farár bratislavského evanjelického zboru, Florián Duchoň, kazateľ väzenej a vznešenej pani Kataríny Pálfovej, vdovy po osvietenom palatínovi Štefanovi Illesházim; z podhorských duchovných: Ján Fabricius Svätomichalský z Hlohovca a Martin Skačáni z Piešťan; Baltazár Perina Zvolenský zo Šintavy, Ján Zubenicius Zelenický, Ján Abrahamides Ponický z Čachtíc a braneckého seniorátu i prepošť Nového Mesta, a Zachariáš Gašparides z Lešetic /Podolia/, taktiež z Nitrianskej stolice, Alexander Socovský z Prievidze a Michal Petri z Chrenova; podobne z Nitrianskej stolice Jonáš Černák, Gašpar Fabricius z Oslían; Eliáš Láni z Bytče a z horného trenčianskeho distriktu, Samuel Paulini z Považskej Bystrice a Štefan Krušpíer z Kysuckého Nového Mesta, Ján Lazicius z dolnotrenčianskeho distriktu, Ján Artopaeus z Košec, Izák Hadík z Turnej, Juraj Piskator z Hradna, Pavol Saladinus z Bánoviec z Trenčianskej stolice, Samuel Melík z Brezna a Eliáš Tornarius z Lupče zo Zvolenskej stolice, Andrej Carbonarius zo Svätého Martina a Juraj Šmidelius z Turčianskej stolice; Kristof Mazurka z Nemeckej Lupče a Martin Mokošini z Teplej z Liptovskej stolice a Mikuláš Baticius Veličňanský z Oravskej stolice, seniori a duchovní, ktorí majú plnú moc rokovat' i prijímať rozhodnutia.

Oznamujeme všetkým, že sme sa zišli 29. marca 1610 v meste Žilina, aby sme si na žiadosť a z poverenia osvieteného pána palatína na základe platných zákonov a ústavy kráľovstva zvolili superintendentov evanjelickej cirkvi augsburského vy-

¹ (lat. inspectores – nesto o dozorcov v dnešnom zmysle slova, ale o duchovných s osobitými úlohami)

68. 43

Slovenský preklad latinského originálu

AKTY A ZÁVERY – ZÁKONY A USTANOVENIA ŽILINSKEJ SYNODY

znania pre desať predkládajúcich stolíc. Stalo sa tak po dlhých úvahách a mnohých nárhoch, ktoré sme bratsky a s vierou prijali. Všetkých nás viedlo presvedčenie, že naša cirkev potrebuje mať svojich superintendentov, čiže predstaviteľov, pretože iba tak bude možné predchádzať nedorozumeniam a sporom. Napokon sme svorne dospeli k týmto spoločným záverom:

Nakoľko je územie týchto desiatich stolíc také rozsiahle, že nie je možné, aby ho spravoval jeden superintendent, dohodli sme sa, že sa týchto desiat stolíc rozdelí na tri časti a na tomto základe budú ustanovení traja superintendenti: ctihodný pán Eliáš Láni pre stolice Liptovskú, Oravskú a Trenčiansku, ctihodný pán Samuel Melík pre stolice Turčiansku, Novohradskú, Zvolenskú a Hontiansku a ctihodný pán Izák Abrahamides, bojnický duchovný, pre stolice Prešporskú, Nitriansku a Tekovskú.

Keďže však v našom kráľovstve pôsobia cirkevné zbory nielen slovenskej, ale aj maďarskej a nemeckej národnosti, ustanovujeme, aby aj nemecká a maďarská národnosť mali svojich dozorcov¹, ktorí budú podriadení superintendentom a budú s nimi v písomnom styku. Za dozorcov nemeckých cirkevných zborov v Prešporskej, Nitrianskej a Tekovskej stolici navrhujeme pána Simona Heuchelina, pre banské mestá pána M. Pavla Lentrax, pre Maďarov v Prešporskej, Nitrianskej a Tekovskej stolici pána Štefana Kürtiho zo Serede.

Zároveň však seniori, ako aj dekáni nižšieho vyznania v jednotlivých distriktoch, čiže diecezách, ostávajú vo svojich úradoch, tak ako tomu bolo aj v minulosti. Ak by sa niekto z určitých príčin tohto úradu zriekol, bude potrebné zvoliť jeho nástupcu. Musia to byť však osoby vhodné, ktoré sa vyznačujú znalosťou učenia cirkvi, pobožnosťou, požívajú všeobecnú vážnosť a sú známe svojim bezúhonným životom.

Ak by niekto z novozvolených superintendentov zomrel – veď všetci sme napokon smrteľní – alebo sa prestahoval do inej stolice, ustanovili sme, že ostatní superintendenti môžu na základe vzajomnej dohody a s vedomím príslušných stolíc vyhlásiť voľbu a spoločne zvoliť nového superintendenta.

Pokiaľ ide o financovanie superintendentov, okrem katechetických poplatkov a chrámových príspevkov, vyvíjame seniority a jednotlivé stolice, aby aj sami prejavili svoju horlivú oddanosť a ľudnosť voči cirkvi Pánovej a jej služobníkom, a stanovili si vlastný finančný príspevok.

Pokiaľ ide o prácu a povinnosti superintendentov a dozorcov, ako aj seniorov a pánov farárov, ustanovujeme tieto zásady:

1. Superintendenti, dozorcovia a seniori sa majú starať o pravornosť učenia, majú

¹ (lat. inspectores – nesto o dozorcov v dnešnom zmysle slova, ale o duchovných s osobitými úlohami)

68. 44

AKTY A ZÁVERY – ZÁKONY A USTANOVENIA ŽILINSKEJ SYNODY

blahé o bezúhonnosť mravov, ktoré sú predpísané uš sv. Pavlom apoštolom (1Tim 3), aby tak boli príkladom ostatným duchovným a celému cirkevnému spoločenstvu a predovšetkým aby nešírili zlé povesti a neposkytovali tak odporcom našej viery dôvody na obvrátenie.

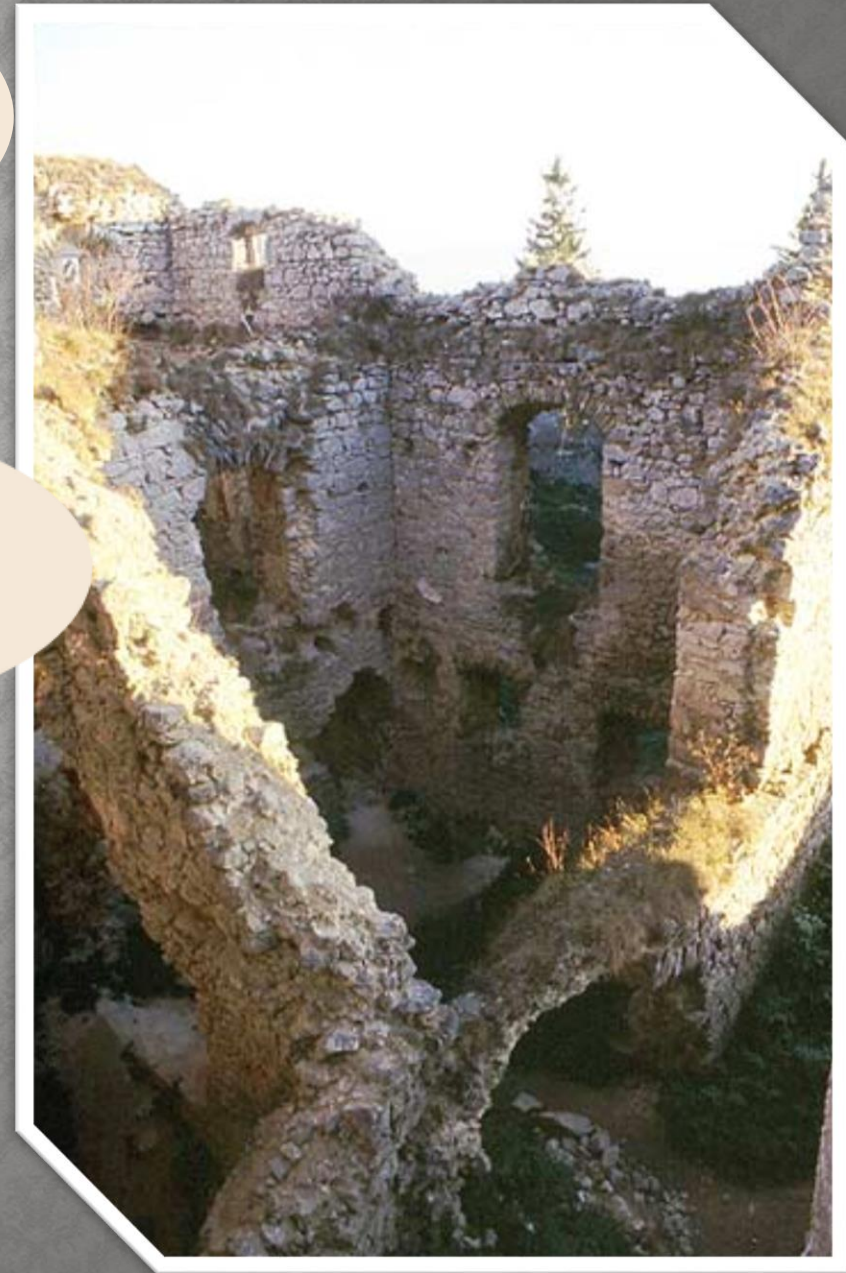
- Superintendenti sú povinní vykonávať každoročne osobné vizitácie jednotlivých zborov; v prípade choroby či iných prekážok tak urobia prostredníctvom svojich seniorov. Ak by nemohli navštíviť jednotlivé zbory, majú sa vymasnažiť, aby boli prítomní na výročných zhromaždeniach duchovenstva, ktoré sa konajú pravidelne v januári a vo februári. Takto budú môcť byť nápomocní svojim spolubratom, budú môcť rozsudovať predložené prípady, zároveň spoznať stav cirkevných zborov, starať sa o poriadok.
- Počas vizitácie si majú osobitne všimnúť, čo, akým spôsobom a nakoľko verne duchovní vnučujú, či vedú ľudí k modlitbám a katechizmu, či dostatočne pobožne, čisto a trpezlivo žijú atď. Na druhej strane je potrebné posilniť, aké vzťahy panujú v jednotlivých zboroch medzi veriacimi a ich pastormi, či cirkevníci poskytnúť fariam predpísané poplatky a či sa dostatočne starajú o kostoly, farské a školské budovy. Zároveň je potrebné posilniť správanie učiteľov a ich spôsob vyučovania. Mladých a nešiestených duchovných majú preskúšať a zláďazňovať im, aby získali autoritu i mravne, a majú ich zverovať účeným spolubratom, aby sa svojou osobou a vzdelanosťou pričinili o ich ďalší pokrok, pričom nápomocný má byť aj senior príslušnej stolice a bratstva.
- Ulohou superintendenta ďalej bude starať sa o všetky viny z chrámov, farností, škôl, teda o pozemky, lúky, mlyny a podobne, rovnako o cirkevné rúcha a klenoty, pričom všetko má byť dôsledne evidované, aby nedošlo k odkudznutiu ani zmenšeniu majetku. Ak by došlo k zabratiu týchto pozemkov, lúk, mlynov a majetkov, treba o ich prinavrátenie požiadať svetskú vrchnosť.
- Kazateľov a učiteľov je potrebné obráňovať proti akejkolvek nespravodlivosti či úriazke zákonným spôsobom, teda i súdnou cestou a zákonným vystrovaním.
- Vo všetkých týchto spojených cirkevných zboroch majú zväčšať a zachovávať jednotné obrady a cirkevné úkony s výnimkou kazáče (keď používajú by sme nemali z určitých evidentných príčin namiť najmä maďarských kazateľov). Tento stav sa však môže dosiahnuť iba vydaním spoločnej Agendy o sviatich sviatkov, ktoré sa majú v zboroch zachovávať – hovoria o tom už dávnejšie ustanovenia seniorátov.
- Superintendent za pomoci inspektora, seniora a farárov z najbližšieho okolia preskúša kandidátov boloslová, ktorí majú na to vhodný vek, žijú bezúhonným životom a sú z danej dieciez, a keď sa preukážu ako vhodné, ordinuje ich do

68. 45

Lietavský hrad,
1318

Matúš Čák Trenčiansky,
jeden z majiteľov hradu

František Turzo a
Katarína Zrínska

deti:

Anna (1565)

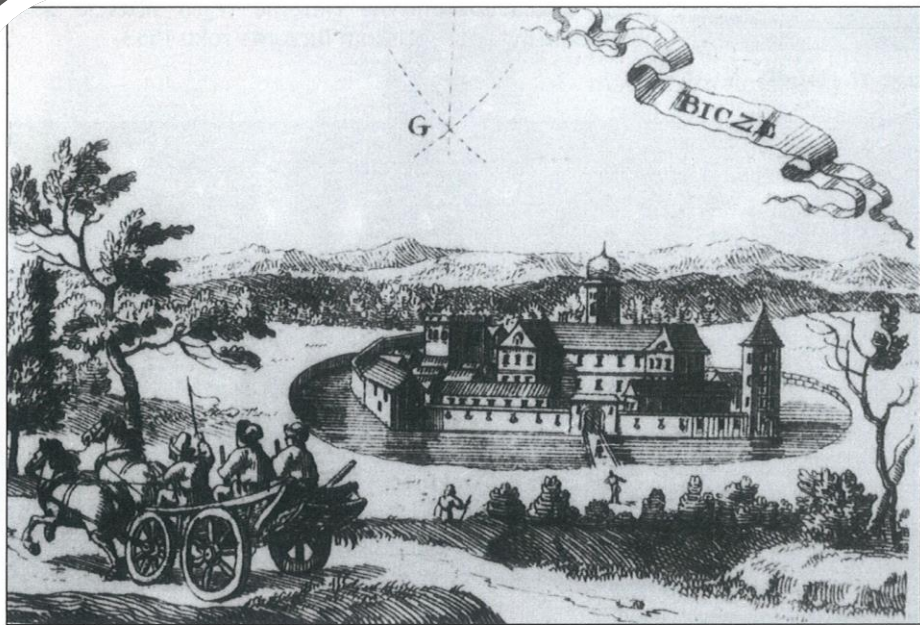
Juraj (1567)

František (1570)

Uršula (1570)

Katarína (1571)

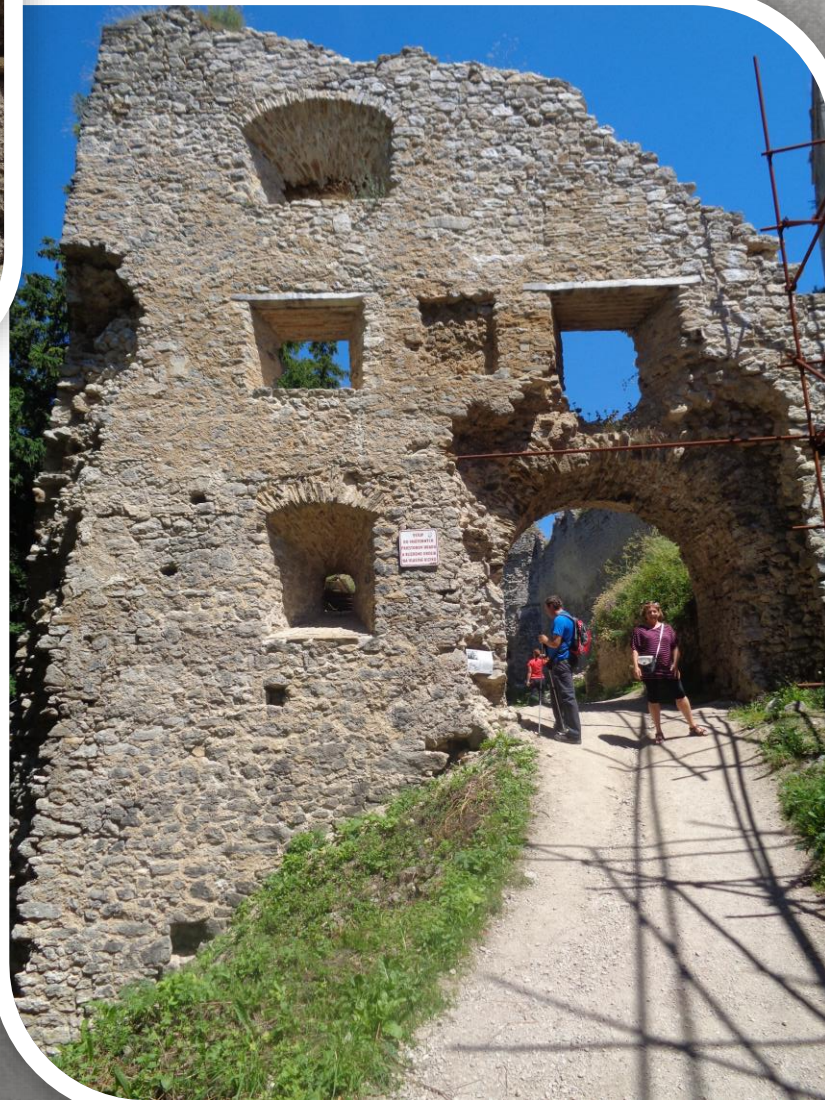
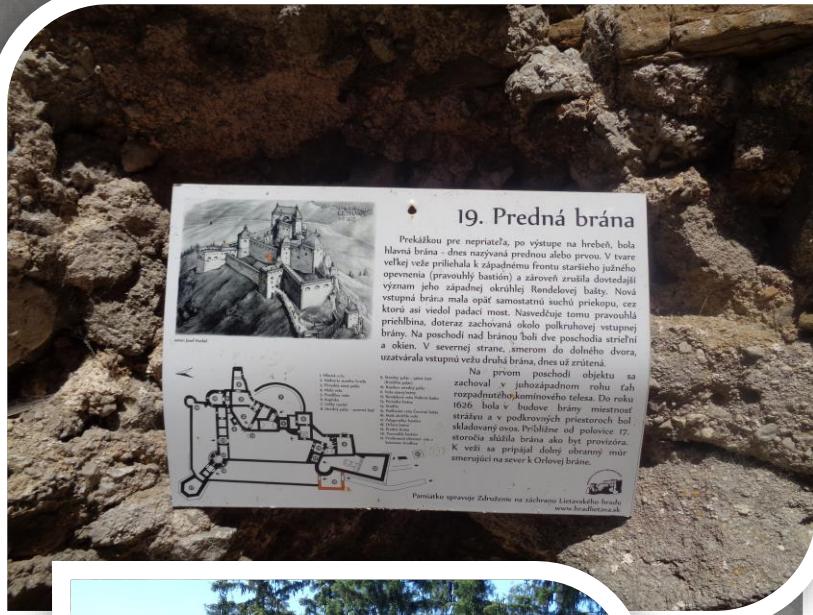

Bytča na rytine
J. Nypoorta z roku 1686

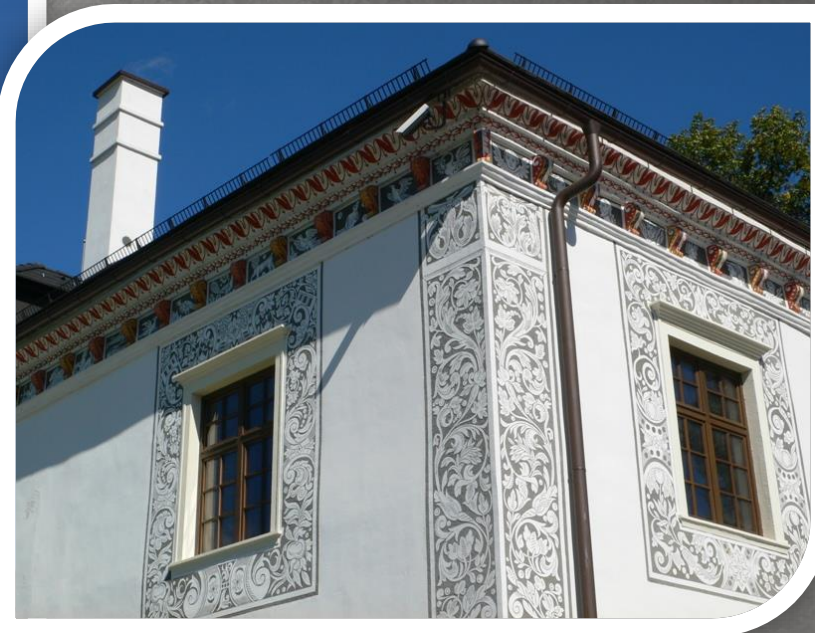
Lietavský hrad

Združenie na záchranu Lietavskej hradu
<http://www.hradlietava.sk/index.html>

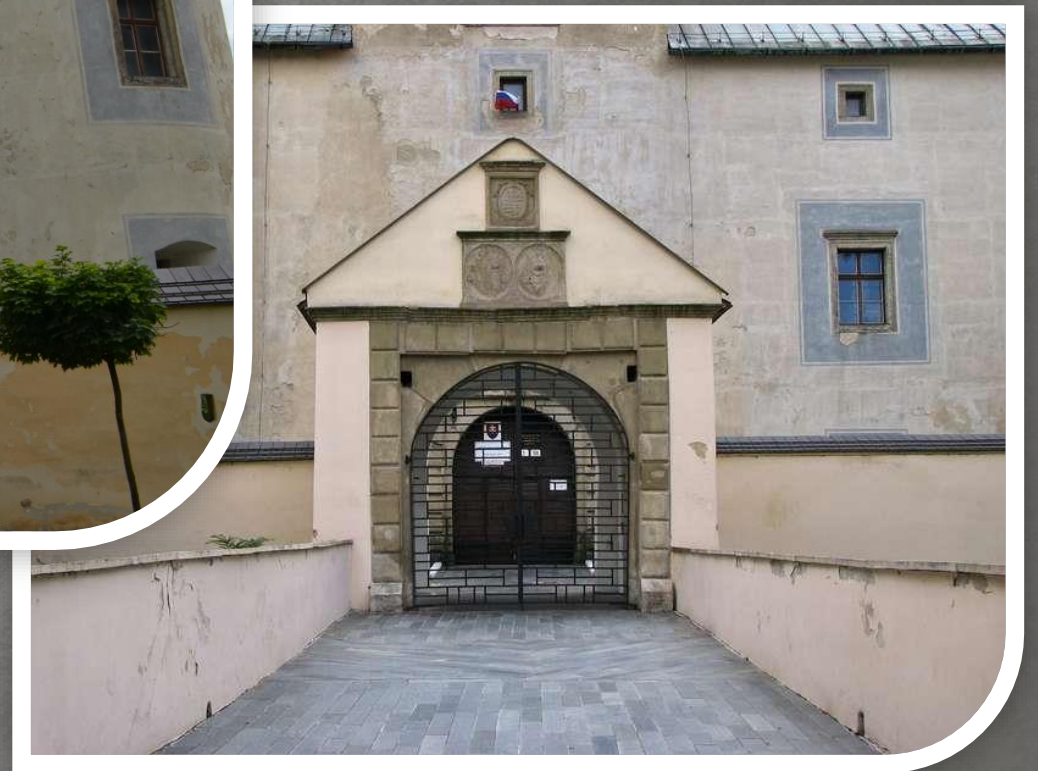

Sobášny palác v Bytči,
od r. 1970
Národná kultúrna
pamiatka

Štátny archív,
Bytča

Výnimočná stavba zo
17. storočia
Sobášny palác v Bytči,
v okolí okien a portálu
s bohatou grafitovou
ornamentikou.

1601

Sobášny palác bol postavený Jurajom Thurzom severozápadne od Bytčianskeho kaštieľa.

1647

Palác vo vlastníctve Esterháziovcov vyhorel a po oprave sa začal využívať prevažne ako sklad.

1856

Pri požiari zhoreli strechy Sobášneho paláca a kaštieľa.

1886

Po oprave a komplexnej vnútornej prestavbe bol Sobášny palác adaptovaný na budovu okresného súdu.

1904

Ďalší požiar paláca zničil celú drevenú strechu, ktorá musela byť vymenená za škridľovú.

1950

Rozhodnutím Povereníctva pôdohospodárstva prechádza Sobášny palác do vlastníctva štátu.

1970

Zrekonštruovaný palác sa stáva národnou kultúrnou pamiatkou. Sú v ňom výstavné priestory Považského múzea v Žiline a slúži tiež na rôzne obecné účely.

2002

Sobášny palác prechádza do vlastníctva Žilinského samosprávneho kraja, jeho správcom je Považské múzeum v Žiline.

2009

Je dokončená rozsiahla rekonštrukcia, ktorú zabezpečil Žilinský samosprávny kraj za pomoci nórskeho finančného mechanizmu, EHP a štátneho rozpočtu SR.

Pohľad na časť Bytče po požiari v roku 1904

Sobášny palác po požiari v roku 1904

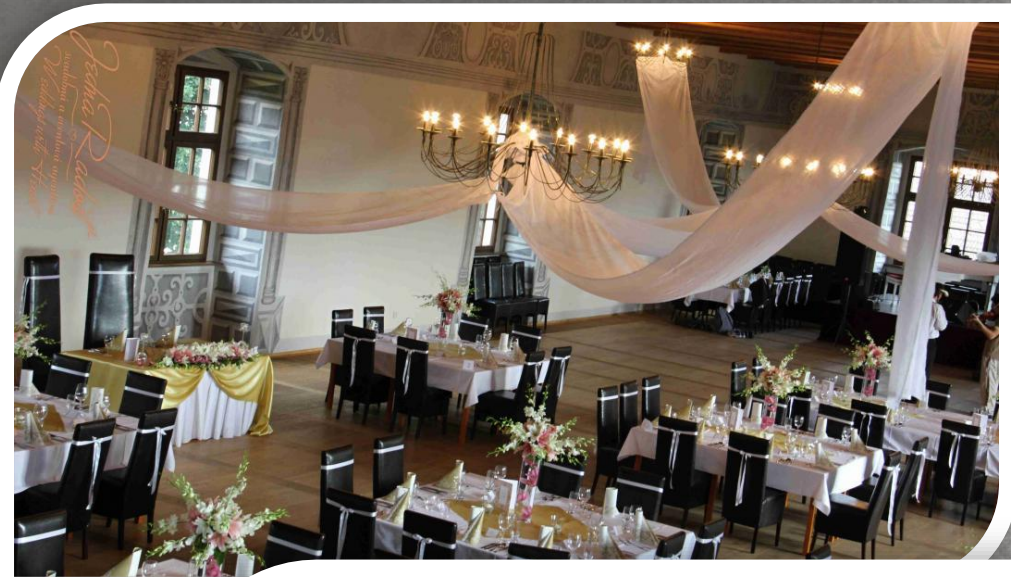
Požiar v Bytči
v r. 1904

A list of guests and their contributions for a wedding feast in Barbory Turzovej at the home of Kristof Erdodi, 1612. The document is written in Latin and lists various items such as meat, poultry, and other provisions, along with the names of the guests and their respective contributions.

A list of guests and their contributions for a wedding feast in Barbory Turzovej at the home of Kristof Erdodi, 1612. The document is written in Latin and lists various items such as meat, poultry, and other provisions, along with the names of the guests and their respective contributions.

Zoznam hostí na svadobnej hostine Barbory Turzovej a Krištofa Erdódiho, 1612

- 35 volov
- 117 teliat
- 156 jahniat
- 116 prasiat
- 27 sŕn
- 188 zajacov
- 526 prepelíc
- 414 kapúnov
- 784 slielok
- 419 husí
- 2300 pstruhov
- 70 hlavátok
- 5 365 vajec a pod..

Sobášny palác, Bytča
rôzne podujatia

Odborná konferencia,
venovaná Jurajovi Turzovi v
Sobášnom paláci v Bytči, 2012

Alžbeta Báthoryová podľa súdobej malby

Alžbeta Báthoryová,
prvý závažný prípad, ktorý
mal Juraj Turzo vyriešiť ako
palatín, 1610

filmový svet

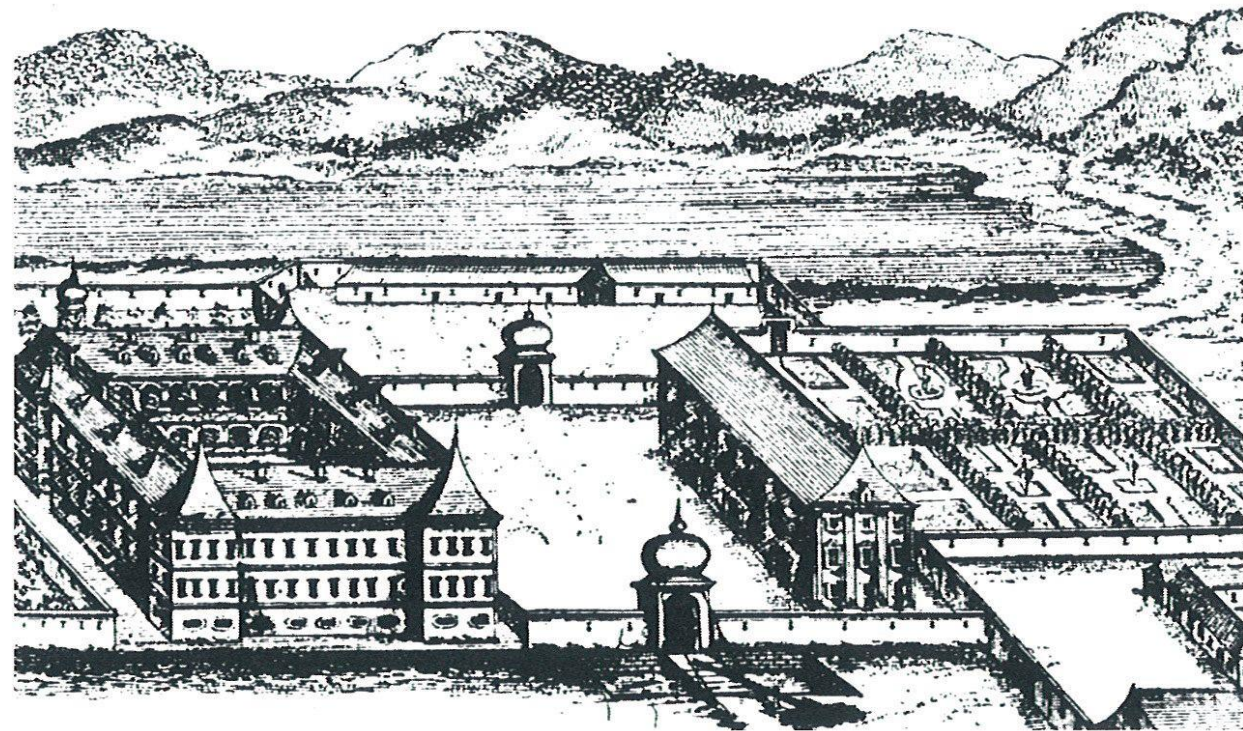

9. Panovník Matej II. (1608 – 1619)

Hrad Sárvár, hlavné sídlo Alžbety Báthoryovej

ARX KÖRESTVR aut. CREITZ

Keresztúr, ďalší významný hrad A. Báthoryovej v Zadunajsju

Čachtice, v pozadí dobre viditeľný, dnes už nejestvujúci nádasyovský kaštieľ

Ideálny výzor Čachtického hradu

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or letter. The text is written in a dark ink on a light-colored paper. It appears to be a formal document, possibly a decree or a letter of appointment, given the context of the caption. The handwriting is dense and somewhat difficult to decipher due to its cursive nature. There are several lines of text, with some words appearing to be in a different script or dialect, possibly Latin or a local language of the region. The text is written in a single column, filling most of the page.

Handwritten text, possibly a signature or a short note, located below the main body of text. It consists of a few lines of cursive writing, which is less legible than the main text. It appears to be a personal or official mark, possibly a signature or a short note.

Handwritten signature or name, located at the bottom of the page. It is written in a cursive script and is somewhat stylized. It appears to be the name of the person who wrote the document, possibly Juraj Thurzu or a related official.

List palatína Juraja Thurzu z 30. decembra 1610 svojej manželke A. Czoborovej o zatknutí, doživotnom odsúdení a umiestnení Alžbety Báthoryovej na Čachtickom hrade

List palatína Juraja Turzu svojej manželke o zatknutí a doživotnom odsúdení Alžbety Báthoryovej.

Illustrissime Comes ac Domine Patrone
et Frater mihi obsequandissima.

Seminorum meorum gratissimam Commendatione. *As de Jenteit kchus*
io Besiget es sperenhet hofzu eletet keranok Nagodnak Affomommal
io Nagainal es Nagodok sperelmis gurmekinecl edgiotmben megh adalni.
As minemö Dmeket hoztaunk mostan as Semptei kertemböcl ezen as
schin im köldetcom Nagisngodnak. keruin azon Nagodot hagi Nagod
uzgic io neuen. Ezelyes as de In? hagi Nagod Affomommal io Nagira-
gaunt es Nagodok sperelmis gurmekinecl edgiot io Besiget el köld.
kerfio. In mi dy hivi u adnak Nagodnak. foverem Nagodot mint
io akaro Patronus dramot veszari che en oclenus Nagod It mi na.
lunk sem hivi minchenok. kikot Nagodnak kettenik ivnom. Nador-
line halala tidom viluan uzgion Nagodnak meli hestelen mult ki
es utlagbul. Etue mondotta as Drabantnak. larmegh ugi mond as
kegem minemöi ezen hestegh. as Drabant Jevigh azt mondotta uc.
his, hagi sem as ugi mond Affomom. Schvignel ki chak. Es el
mint Jekomni s as Wankus ki Jeye alat Jekot uole kromi azt
Jel vivin as lab a Jele tette. Es ugi Jekot ven s azon Eycl megh
holt. Es ugi ostan veggel chak halua talaltak. De azt mondgiak.
hagi ezen imatkozot es szep Joteni duhiveteket Furblot. As temet-
sized megh sem hurrink minchen. Anbanan emellet Nagodnak Affo-
niomnak io Nagainal es Nagodok sperelmis gurmekinecl. Feliszemmel
edgiot felgatalunkot. Jsten sekungh ettefir Nagodot io Besigetben.
Io Jermis Decimembribus die 25 Augusti Anno Dni 1614.
Illustriss. Dom: d. p.

Scrutor et Frater
admirabilissimus.

Stanislav Thurzo Comes
apostolicus camerarius
1614

List Stanislava Turzu o
úmrtí Alžbety Báthoryovej,
25. augusta 1614,
uložený v Štátnom archíve
v Bytči

Jozef Kočiš

Alžbeta Báthoryová a jej obeť

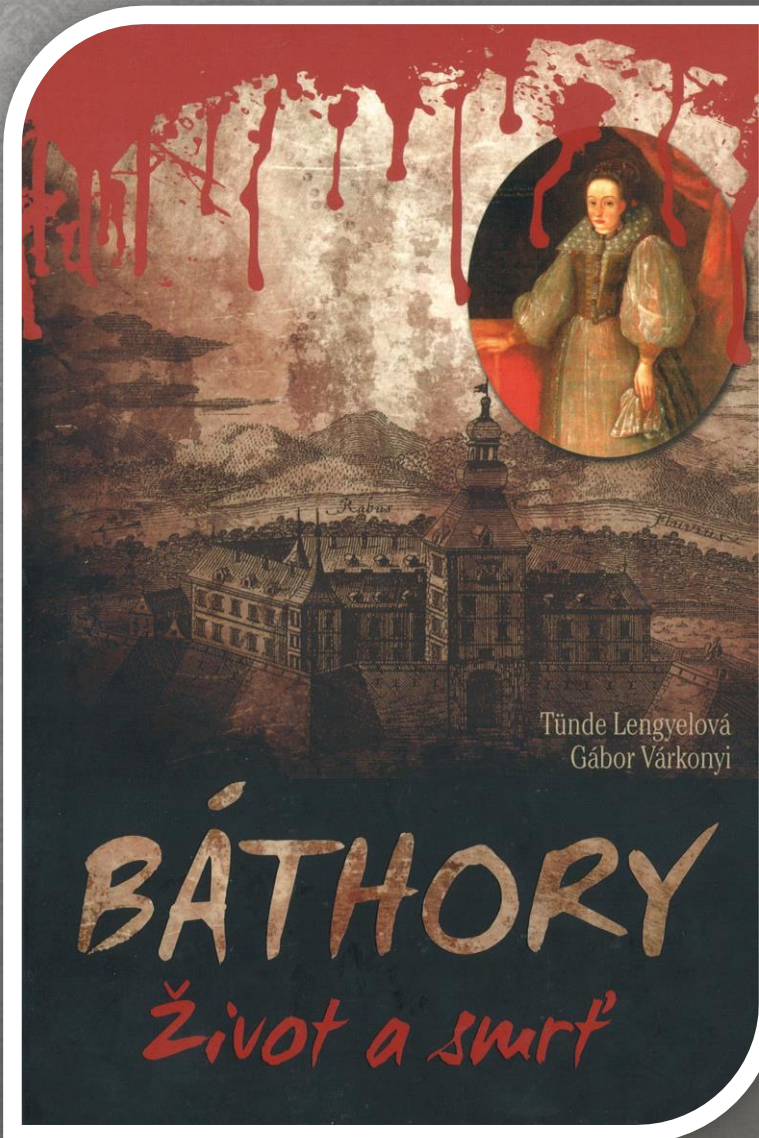

Pravda o čachtickej panej

Kočiš

Alžbeta Báthoryová a palatín Thurzó

Tünde Lengyelová
Gábor Várkonyi

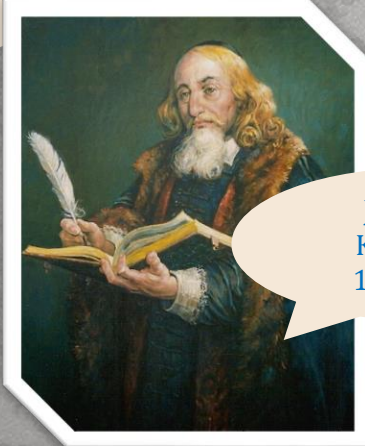
BÁTHORY

Život a smrť

Osobnosti a udalosti v období a živote Juraja Turzu

Cisár Rudolf II.
1552-1612
„cisár
alchymistov

Ján Amos
Komenský
1592-1670

Diego
Velázquez

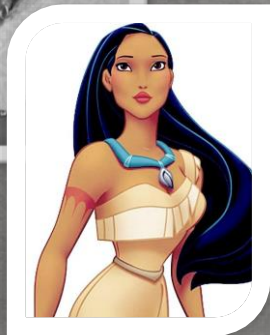
Elizabeta I.
Tudorovna

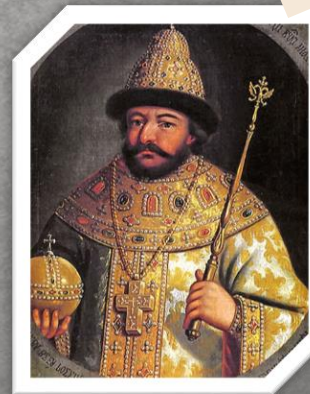
Žofia
Bosniaková
1609-1644

Pocahontas

El Greco

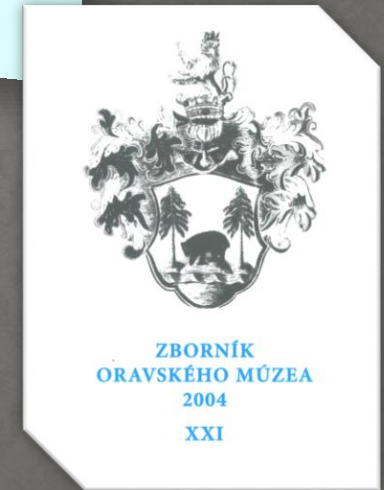
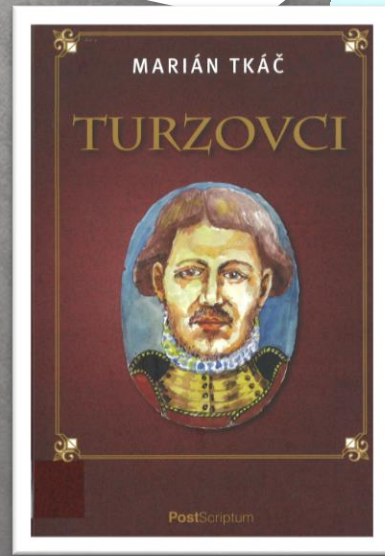
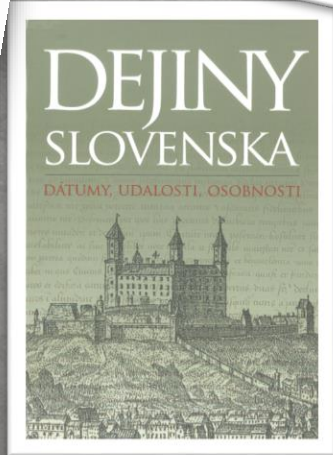
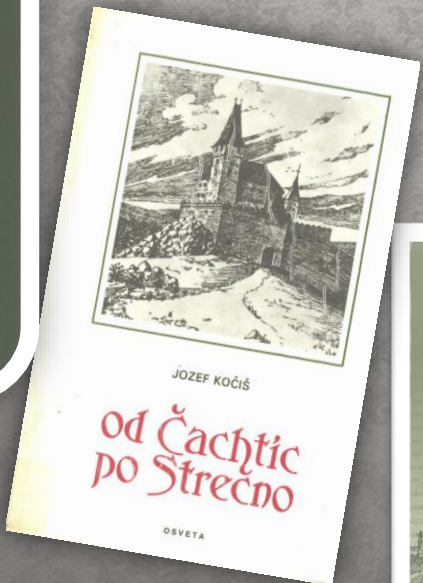
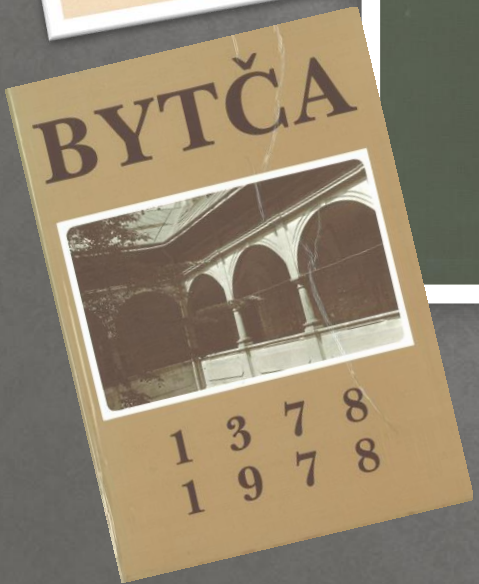
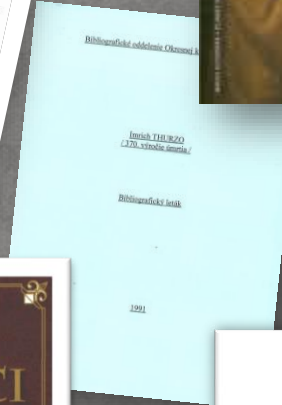
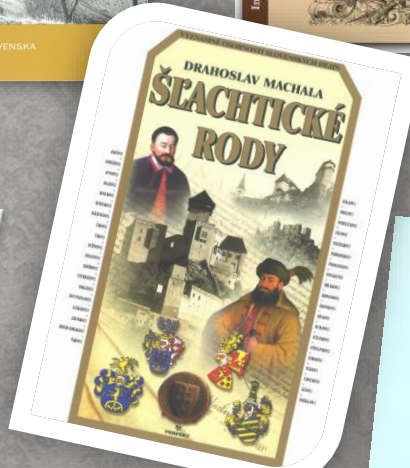
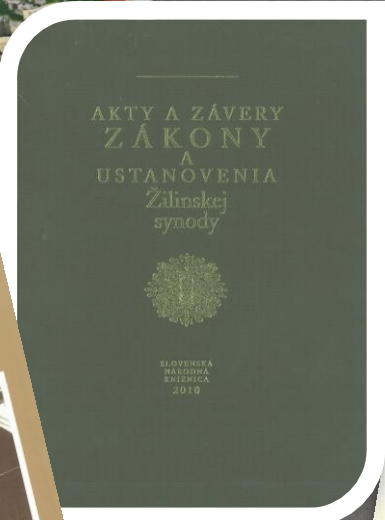
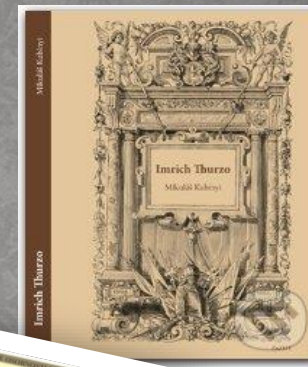
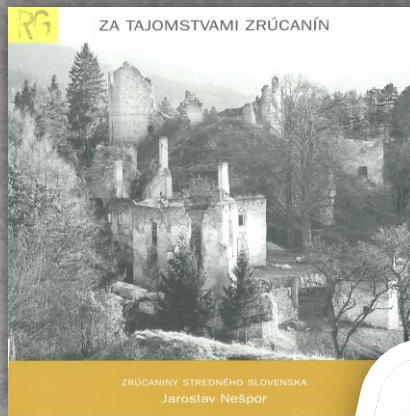
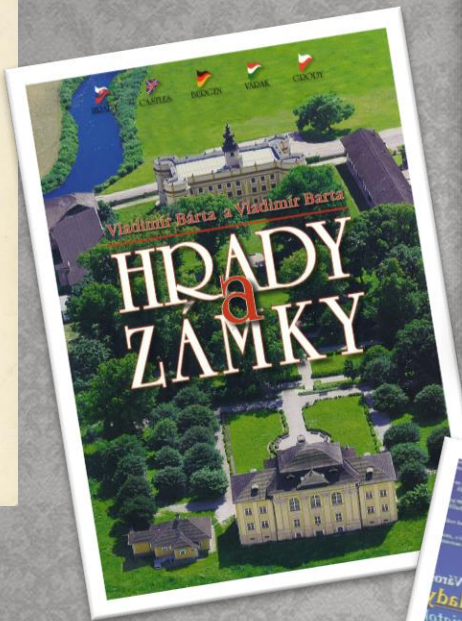
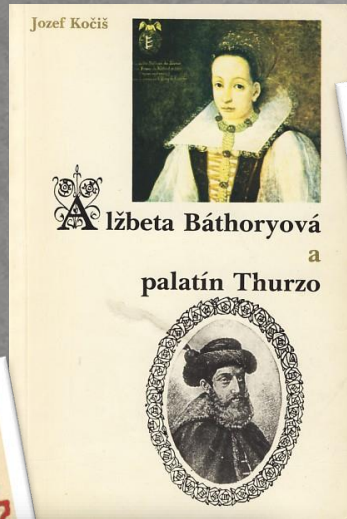
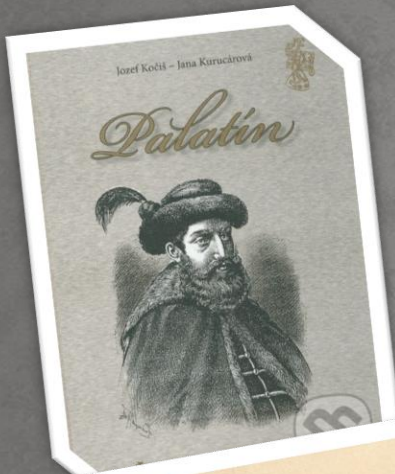

Boris
Godunov

František
Vešeláni

1568 – Holandsko bolo vyhlásené za samostatný štát

Literatúra:

DVOŘÁK, Pavel et al.: *Juraj Turzo*. Martin : Matica slovenská, 2012. 183 s. [ISBN 978-80-8128-043-6](#)

KOČIŠ, Jozef: Korešpondencia Alžbety Coborovej (1592 - 1626). In: *Slovenská archivistika*, roč. XXV., 1990, č. 1, s. 104 – 113.

KOČIŠ, Jozef: *Bytčiansky zámok*. Martin 1976

KOČIŠ, Jozef - KURUCÁROVÁ, Jana: *Palatín : Životné osudy Juraja Thurzu*. Žilina : GEORG, 2012. 152 s. [ISBN 978-80-89401-76-5](#)

LENGYELOVÁ, Tünde a kol.: *Thurzovci a ich historický význam*. Bratislava : Spoločnosť Pro Slovakia - Historický ústav SAV, 2012. 260 s. [ISBN 9788089396191](#)

TKÁČ, Marián: *Turzovci*. Bratislava : Post Scriptum, 2010, 160 s. [ISBN 978-80-970489-3-8](#)

Fotografie a kresby:

Archív Krajskej knižnice v Žiline

Osobný archív Akad. maliar Stano Lajda

KOČIŠ, Jozef - KURUCÁROVÁ, Jana: *Palatín : Životné osudy Juraja Thurzu*. Žilina : GEORG, 2012. 152 s. [ISBN 978-80-89401-76-5](#)

Ďakujeme za pozornosť

Krajská knižnica v Žiline
Úsek regionálneho výskumu
dokumentov a informácií